Жети-Өгүз айыл аймагынын
жергиликтүү кеңешинин
XXVIII-чакырылышындагы
IV-сессиясынын
№ 32- токтому менен бекитилди.

Төрага_____ __ ____Б.А. Ургаипов

Жети-Өгүз айыл аймагынын айыл өкмөтүнүн 2024-2027-жылдарга карата социалдык-экономикалык өнүгүү программасы.

Жети-Өгүз айылы, 2024-жыл

Жети-Өгүз айыл аймагынын айыл өкмөтүнүн 2024-2027-жылдарга карата социалдык-экономикалык өнүгүү планы

1-БӨЛҮМ. АЙМАКТЫН ЖАЛПЫ МҮНӨЗДӨСҮ	
Кыргыз Республикасынын Президентинин 2023-жылдын 29-декабрындагы ПЖ №370 «Кыргыз Республикасынын айыл аймактарынын жана шаарларынын деңгээлинде пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү жөнүндө» Жарлыгы менен Ысык-Көл облусунун Жети-Өгүз районунда Жети-Өгүз, Липенка жана Ырдык айыл аймактарын бириктирип, Жети-Өгүз айылын административдик борбор деп аныктоо менен 2024-жылдын 25-мартында Жети-Өгүз айыгы аймагы түзүлдү.	
Географиялык абалы	Жети-Өгүз айыл аймагы Ысык-Көл облусунун чыгыш тарабындагы Каракол шаары жайгашкан, батыштан Оргочор айыл аймагы менен чектешет. Айыл аймактын борбору – Жети-Өгүз айылы. Борбордон алыстыгы 420 км. Облустук борбору Каракол шаарынан алыстыгы 18км. Темир жол түйүнүнөн алыстыгы 207 км. Жети-Өгүз айыл аймагы 16 (он алты) айылдардан турат: Жети-Өгүз , Ак-Кочкор, Желе-Дөбө, Чырак, Кабак, курорт Жети-Өгүз, Талды-Була, Липенка, Багатыровка, Ичке-Булуң, Зеленый Гай, Кытай, Жон-Булак, Ырдык, Алкым, Конкин. Жети-Өгүз айылы айыл аймактын борбору болуп эсептелет.
Жалпы аянты (га)	166356га
Ландшафт жана жаратылыш шарттары	Жети-Өгүз айыл аймагы тоолуу аймактардын катарын толуктайт, деңиз деңгээлинен Теплоключенка айылы 1700-2400 метр, ал эми курорт Жети-Өгүз жана Талды-Булак айылы 2400 метр бийиктикте жайгашкан. Аймактын климаты континенталдуу кургак, жаан-чачындын орточо айлык нормасы 600-700 мм түзөт. Кыш мезгили 5-6 айга созулат жана калың кар менен коштолот. Жайында орточо температура 25-30 ºС, кышында 20-25ºС.

А/А калкы (адам), анын ичинде:	22910
Жети-Өгүз айылы	3802
Ак-Кочкор айылы	1895
Желе-Дөбө айылы	1263
Чырак айылы	1850
Кабак айылы	1367
Курорт Жети-Өгүз айылы	281
Талды-Булак айылы	0
Липенка айылы	1800
Богатыровка айылы	1185
Ичке-Булуң айылы	1670
Зеленый Гай айылы	98
Ырдык айылы	2992

Алкым айылы	1232
Конкин айылы	738
Жон-Булак айылы	2032
Кытай айылы	705
СЭӨПнын максаты	Жети-Өгүз айыл аймагынын өнүгүү стратегиясы - айыл аймагыбыздын өнүгүүнүн багыты болуп эсептелет, ага жетүүнүн жолдору айылдарда түзүлүп сурамжыланган фокус топтор тарабынан аныкталган көйгөйлүү маселелерди чечүү багытында бир канча иш- чараларды аткаруу аркылуу аныкталды. Баардык аныкталган көйгөйлөр коомчулуктун ар бир мүчөлөрүн камтыган айылдарда өткөрүлгөн жыйындарда, элдин чогулуштарында талкууланып жана тастыкталып, айылдык Кенештин сессиясында бекитилди. Жергиликтүү калктын социалдык-экономикалык жактан өнүгүүсү жана жашоо шарты үчүн коомчулуктун бардык мүмкүнчүлүктөрүн колдонуу жана инвестиция тартуу аркылуу бардык тийешелүү шарттарды түзүп берүү менен жашоо деңгээлин жогорулатуу. Жергиликтүү өнүктүрүүгө стратегиялык мамиле маселелерди натыйжалуу чечүүнүн, ички жана тышкы ресурстарды пайдалануунун жаңы ыкмаларын жана жолдорун сунуш кылып, пландаштыруу алкагын кеңейтип жана ой жүгүртүүнүн жаңы стилин калыптандырат. Айыл аймагынын туруктуу өнүгүүсү бул - аймактын социалдык-экономикалык өнүгүүсү, азыркы муундун жыргалчылыгына келечек муундун жыргалчылыгы шайкеш келиши, курчап турган чөйрөнүн сактоо менен мыйзам-ыйман талаптарына ылайык коопсуз коомдук мамилени орнотуу. Ошондуктан жаңы кырдаалды баалап, алдыга туруктуу өнүгүү максатында аймактагы кызыкдар тараптардын мүмкүнчүлүктөрүн толук ачууга, жаратмандыкка багыттоочу программа даярдоо зарыл болду. Ошондой эле, жаңы жумушчу орундарын түзүү үчүн кичи ишканаларды ачуу, эл аралык долбоорлор менен кызматташуунун башталышы эбегейсиз мүмкүнчүлүктөрдү ачып берет. Айыл аймагынын калкынын жашоо шарттарын жакшыртуу, анын ичинде азыркы жана келечек муундардын экономикалык, социалдык жана экологиялык бакубаттуулугун жогорулатуу менен акылдуу жашыл аймакка айландыруу. Жети-Өгүз А/Анын экономикасы мал чарбачылыгына, өсүмдүк өстүрүүгө жана туризмге багытталган, инновациялык ыкмаларды колдонуу менен кичи жана орто бизнес ачууга жагымдуу шарт түзүлгөн, тиричилик инфраструктурасы жогору болгон аймак. Бул СЭӨПто каралган милдеттерди ишке ашыруунун натыйжасында социалдык-коммуналдык инфраструктура жакшыртылып, калктын бардык катмары үчүн, анын ичинде балдар, жалгыз бой энелер, кары-картаңдар, мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар үчүн ыңгайлуу, жагымдуу жана жашоонун бардык шарттары менен коопсуз болгон аймак. ААнын калкы таза суу жана байланыш менен камсыздалып, билим берүү, маданият, саламаттыкты сактоо, санитария, көрктөндүрүү, жашылдандыруу тармактарында кызмат көрсөтүүлөрдүн сапаты жогорулайт. Калктын ичинде сергек жашоо образын жайылтуу менен дене тарбия жана спорт тармагын өнүктүрүлөт.
2-БӨЛҮМ. КАЛК	
2.1. (таблица) Калк жана эмгек ресурстары	

Категория	факт			күтүлгөн	прогноз		
	2021-ж	**2022-ж**	**2023-ж**	**2024-ж.**	**2025-ж**	**2026-ж**	**2027-ж**
Жыл башындагы туруктуу калктын саны (адам)	24352	24156	23561	23913	24265	24617	24969
Өсүш темпи %	1,4	1	2,16	1,52	1.01	1.01	1.01
анын ичинде аялдар	12189	12 104	12124	12196	12570	12752	12934
Жыл башындагы эмгекке жарамдуу курактагы туруктуу калктын саны, (адам)	16615	16644	16422	16594	16717	16840	16963
Өсүш темпи (%)		1,7	-0,6	1,0	0,7	0,7	0,7
анын ичинде аялдар	8141	8155	8046	8131	8191	8251	8311
Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча иштеген калктын саны (адам):	8307	8322	8211	8297	8359	8420	8482
Айыл чарба	3300	3110	2901	3016	2988	3021	3030
Өнөр жай	520	532	540	548	560	568	580
Иштетүүчү		609	620	628	637	644	657
Электр энергиясы	80	85	86	86	90	95	100
Курулуш	1201	1230	1238	1245	1255	1267	1278
Соода	1100	1150	1180	1200	1225	1235	1243
Транспорт жана байланыш	420	425	432	440	452	458	464
Башка кызматтар	1050	1070	1100	1120	1132	1102	1090
Калдыктарды кайра иштетүү	--	---	--	---	--	--	---
Жумушсуздардын саны (адам):		247	412	687	605	550	500
Өсүш темпи		6,9	6,8	6,8	-12.0	-10	-10
анын ичинде аялдар	76	127	213	355	370	385	400
Жакырчылыктын эң төмөнкү чегинде турган калктын саны (адам)				1081	1030	1020	1000
Өсүш темпи							
Миграцияланган эмгекке жарамдуу калктын саны (эл аралык миграция боюнча кеткендер, адам)	1214	1220	1230	1221	1224	1300	1400

Өсүш темпи (%)							

2.2. Эмгекке жарамдуу калктын өсүшүн, иш менен камсыз кылуу жана эмгек миграциясы маселелерин талдоо

Бүгүнкү күндө Жети-Өгүз айыл аймагынын калкынын санарип аймакка катталган адамдардын саны 22363 адам, анын ичинен аялдар 11159 адам. Калктын өсүү темпи 0,7 % түзөт. Эмгекке жарамдуу калктын саны 16594 (49,9%), орто мөөнөттүү келечекте эмгекке жарамдуу калктын өсүшү жогорку темптерди көрсөтпөйт жана болжол менен ошол эле деңгээлде сакталат, бирок бул мезгилден кийин бул чараларды ишке ашыруунун эсебинен жогору көрсөткүчтөрдү күтүүгө болот. Экономиканы өнүктүрүүгө багытталган программа, бул жаштардын сыртка агылышын олуттуу кыскартууга жана ошону менен эмгекке жарамдуу калктын кыйла олуттуу өсүшүнө алып келиши мүмкүн .

Расмий түрдө катталган жумушсуздардын саны 68 адамды түзөт. Айыл аймак боюнча жумуш орундары жетишсиз, расмий түрдө жумушсуз катары катталбаган адамдардын саны көп. Жакырчылыктын эң төмөнкү чегинде турган адамдардын саны - 1081 адам. Жакырчылыкты жоюу максатында мүмкүнчүлүккө жараша иштер алынып барылууда.

Сырткы миграцияга чыгып кеткен адамдардын саны болжол менен 1221 адам, так саны жок. Айыл өкмөтү тарабынан каттоого алынган мигранттын балдарынын эсепке алуу менен болжолдуу саны чыгарылды. Балдары 18 жашка толгон, өздөрү 18 жаштан жогору болгон жарандар чет өлкөгө мигрант катары иштеп кеткен жарандар көп. Алардын көпчүлүк бөлүгү Россия Федерациясына, Батыш ж.б. өлкөлөргө барып иштешет.

Айыл аймакта эмгекке жарамдуу калкты жумуш менен камсыздоо жана жакырчылыкты жоюу максатында Жети-Өгүз айыл аймагынын айыл өкмөтү тарабынан мүмкүн болушунча төмөндөгүдөй иш-чаралар жүргүзүлөт:

- кезекке турган жарандарды турак жай курууга жер участкалары менен камсыз кылуу;
- айылдардагы жер мунапысы маселесин чечип берүү;
- калкты жумуш менен камсыз кылуу бөлүмү менен жумушсуз жарандардын кесиптик билим алуусуна көмөктөшүү;
- аз камсыз болгон жарандарды коомдук пайдалуу жумуштарга тартуу менен аларга жумуш ордуна азык-түлүк менен камсыз кылуу долбоорлорун ишке киргизүү;
- кичи жана орто бизнести баштоону үйрөнүү боюнча окууларды уюштурууга көмөктөшүү;
- инвесторлорду тартууга, жаңы ишканаларды ачууга көмөктөшүү;
- жеке ишкердик кылууну көздөгөн жарандарга колдоо көрсөтүү.

Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча иштеген калктын саны:

Жети-Өгүз айылы, айыл аймактын борбору болгондугуна байланыштуу үй-бүлөлүк дарыгерлер тобу, аймактык суу чаба бөлүмү, муниципалдык ишканалар, соода, кызмат көрсөтүү түйүндөрү бар. Айыл тургундарынын аз бөлүгү билим берүү уюмдарында, кызмат көрсөтүү жайларында иштешет. Көбүнесе дыйканчылык, соода-сатык, мал чарбасы менен алектенишет.

Желе-Дөбө, Чырак , Кабак , Ак-Кочкор, Богатыровка, Липенка, Ичке-Булуң, Зеленый Гай, Кытай, Жон-Булак, Алкым, Конкино , Ырдык айылдарынын жашоочуларынын дээрлик көпчүлүк бөлүгү дыйканчылык, мал чарбасы менен алектенишет. Аз бөлүгү мектептерде, бала бакчада, ФАПта иштешет. Бийик тоолуу климаты татаал алыскы Курорт -Жети-Өгүз айылынын тургундары мал чарбасы, туризм багытында эс алуучуларды тейлөө, соода сатык менен тиричилик кылышат, аз бөлүгү жайкысын эки, үч ай Жети-Өгүз Санаториясында иштешет.

Жакырчылыктын жана жумушсуздуктун келип чыгуу себептери төмөндөгүлөр:

- Калктын эмгекке жарамдуу катмарынын миграцияга чыгып кетиши.
- Өнөр-жай кайра иштетүүчү чакан ишканалардын аздыгы.
- Калктын туруктуу жумуш орду менен камсыз болбогондугу.
- Элге бизнес жаатында долбоорлор боюнча маалымат менен толук камсыз болбогондугу.

Корутундулар жана сунуштар:

Калктын жалпы санынын өсүшү анча деле чоң эмес – жылына 1%, ал калктын табигый өсүшү жана табигый азайышы менен гана жөнгө салынат.

Эмгекке жарамдуу калктын жалпы санында иштеген калктын үлүшү 49,9% ды гана түзөт. Калктын көбү айыл чарбасында иштейт .

Миграцияланган эмгекке жарамдуу калктын саны республиканын башка аймактарына салыштырмалуу аз.

3-БӨЛҮМ. КЫЗМАТТАР ЖАНА ЖЕРГИЛИКТҮҮ ИНФРАСТРУКТУРА

3.1. (таблица) Кызматтар жана жергиликтүү инфраструктура

Категория	факт			күтүлгөн.	прогноз		
	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.	2026 ж.	2027 ж.
Ичүүчү сууга жеткиликтүүлүк (%)	30	35	50	65-70	75	80	90
Кожолуктарды катуу тиричилик калдыктары (КТК) ташып чыгаруу менен камтуу (%)	0	0	0	50	80	100	100
Ички жолдордун жалпы узундугунан канааттандырарлык абалдагы асфальтталган ички жолдордун үлүшү (%)	5	8	10	11	15	20	25
Көчөлөрдүн жалпы санынан жарыктандырылган көчөлөрдүн үлүшү (%)	5	10	13	15	20	25	30
Спорттук секцияларга тартылган жарандардын саны (адам)	200	350	400	1500	2000	2500	3000
Маданият чөйрөсүндөгү ийримге катышкан жарандардын саны (адам)	280	300	350	350	560	670	700
Балдарды мектепке чейинки билим берүү менен камтуу (%)	25	25	25	25	25	30	35
Балдарды мектептик билим менен камтуу (%)	УСК	98	99	100	100	100	100
Медициналык персонал менен камсыздоо деңгээли (адам)	ССМ	7	7	7	9	9	9
Калктын турак жай менен камсыз болушу (бир тургунга жалпы аянттын кв. м)	УСК	0	0	12000	12000	12000	12000

3.2. Учурдагы кырдаалды анализдөө

1. Таза суу: Жети-Өгүз айыл аймагынын Ичке-Булуң айылында “Тунук-Суу” МИ, Жети-Өгүз айылында “Жети-Өгүз Таза-Суу” МИ ичүүчү таза суу кызматын алып барышат, бул айылдарда тарифтер жергиликтүү кеңештин чечими менен бекитилип, антимонополия менен макулдашылган. Калган айылдарда ичүүчү таза суу кызматын ИСКАКБлар (СООВП) көрсөтүп келет. Богатыровка, Липенка, Зеленый-Гай, Жети-Өгүз-

Курорт, Жон-Булак айылдарында ичүүчү таза суу системасы жок. Ырдык айылынын жарымы таза суу системасына кире элек. Калктын Ичүүчү сууга жеткиликтүүгү бүгүнкү күндө 65-70 % дын тегерегин түзөт жана жергиликтүү калктын бардыгына жетишсиз, себеби, суу түтүктөрү толугу менен тартылып бүтө элек. Айыл аймакта айрым жаңы конуштар айылдарга кошулууда. Кээ бир айылдагы ичүүчу таза суунун системалары эскирген (союз мезгилиндеги суу түтүктөрү), реконструкциялоого муктаж, кээ бир айылдарда суу түтүктөрү такыр киргизилген эмес, резервуарлардын кубаттуулугу жетишсиз.

2. Катуу тиричилик калдыктары: Кожолуктарды катуу тиричилик калдыктары (КТК) ташып чыгаруу боюнча:

Айыл аймакта катуу тиричилик таштандыларын ташып чыгаруу кызматы азырынча уюштурула элек, б.а тазалык Муниципалдык Ишканасы жок. Айыл өкмөтүнүн аппарат кызматкерлери, китепкана, маданият, билим берүү уюмунун кызматкерлеринин күчү менен айыл аймагын таштандылардан арылтуу жумуштары жүргүзүлөт. Айыл аймактын 16 айыл (Жети-Өгүз-Курорт, Жети-Өгүз, Желе-Дөбө, Чырак, Кабак, Ак-Кочкор, Богатыровка, Липенка, Ичке-Булуң, Зеленый-Гай, Кытай, Жон-Булак , Алкым, Конкино, Ырдык). Кызмат көрсөтүүгө атайын таштанды чогултуучу техника жок. Айыл аймакта мыйзамдаштырылган таштанды полигон жок. Ал эми Жети-Өгүз айылынын түштүк төш жак бетте орун алган таштанды полигонун жабуу иштери жүрүп жатат.

Азыркы мезгилде Каракол шаарындагы таштандыларды кайра иштетүүчү “Каракол Аутсорсинг” жоопкелчилиги чектелген коому менен сүйлөшүүлөр жүргүзүлүп, тиешелүү иш кагаздары даярдалып жатат. Келечекте Жети-Өгүз айыл аймагындагы таштандыларды аталган ишканага ташып алып барып өткөрүү мерчемделүүдө.

3. Жолдор: Ички жолдордун жалпы узундугунан канааттандырарлык абалдагы асфальтталган ички жолдордун үлүшү аз (11%), себеби, ички жолдорду асфальтоого жергиликтүү бюджеттин акча каражаты жетишсиз. Буга карабастан башка булактарды тартуу менен быйыл Жети-Өгүз айылынын Саркеев көчөсүнө асфальт төшөө жумуштары жасалып жатат.
4.Түнкү жарык: Бүгүнкү күндө айыл аймагындагы айылдардын борбордук көчөлөрү жарыктандырылган. Баардык 16 айылдар боюнча 223 көчө бар, ушулардын ичинен борбордук 31 гана көчөлөр жарыктандырылган.
Жети-Өгүз айыл аймагы боюнча дыйкандарга сугат суусун жеткирүү кызматын “Кашка-Суу” СПАсы, “Узун -Булак” жана “Достук” СПАлары тарабынан көрсөтүлүп, тарифтери райондук СПАларды колдоо бөлүмү тарабынан иштелип чыгып, айылдык жыйналышта элдин чечими менен бекитилген. Бүгүнкү күндө жогорудагы СПАларды бириктирүү максатында, сугат сууну жеткирүүнүн тарифинин калькуляциялары иштелип бүттү. Жакынкы күндөрү бирдиктүү МИ түзүлөт.

Муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн кызмат акыларын чогултуудагы негизги көйгөйлөр:

-жарандардын жеке жоопкерчиликсиздиги, кызмат акынын убагында төлөбөй коюуусу, адам факторлору таасир этүүдө.
5. Спорт. Спорттук секцияларга тартылган жарандардын саны бүгүнкү күндө 1500 адамдан ушуун (7-18 жаш). Жети-Өгүз айылындагы маданий спорттук комплексинде спорттун 3 түрү боюнча секция ачылган: греко-рим күрөшү, каратэ-до, таэкван-до. Ал эми спорттун футбол оюну менен машыгуу үчүн Жети-Өгүз айыл аймагынын Жети-Өгүз, Ак-Кочкор, Желе-Дөбө, Чырак, Кабак, Липенка, Багатыровка, Ичке-Булуң, Жон-Булак, Алкым айылдарында кичи футбол аянтчалары курулган, бул айылдарга башка айылдын балдары дагы келип футбол ойношот. Күрөш, шахмат, теннис оюндары мектептердин базасында уюштурулуп өткөрүлүп жатат;
Демөөрлчүлөрдүн каржылоосу менен Конкин, Кытай, Ырдык, Ак-Кочкор, Курорт Жети-Өгүз айылдарында жаңы кичи футбол аянтчаларын куруу боюнча иштер жүрүп жатат, тиешелүү иш кагаздары даярдалууда. Жети-Өгүз айыл аймагындагы спорт чеберлери республикалык, эл аралык, облустук ж.б мелдештерде байгелүү орундарды багындырып келишүүдө. Спорт тармагын колдоо максатында Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн бюджетинен акча каражаты өз убагында которулуп берилип жатат. Азия чемпонатында Ак-Кочкор айылынын кулуну Темирбеков Ислам байгелүү 3-орунга ээ болуп, коло медаль алды.
6. Маданият тармагы: Кыргыз Республикасынын Президентинин “Кыргыз Республикасында туризмди өнүктүрүүнү колдоо” жана “2021-2026-жылдары Кыргыз Республикасында кыргыз жараны деп жарандардын өздүгүн таануусун өнүктүрүү тууралуу концепсиясы жөнүндө” Жарлыктарын ишке ашыруу, айыл аймактагы жашаган улуттардын жана этникалык азчылыктардын унутта калып бара жаткан үрп-адат

каада салттарын жандандыруу, алардын улуттук тамак-аш продукцияларын коомчулукка кеңири жайылтуу менен чет өлкөдөн келген туристерге таанытуу багытында 2024-жылдын 13-июлунда Ырдык айылында Гастрономиялык “Тангор Фест” фестивалы уюштурулуп өткөрүлдү. Фестивалда Дунган, Уйгур, Кыргыз улуттарынын улуттук тамак аш азыктары келген конокторго тартууланды.
Маданият чөйрөсүндөгү ийримге катышкан жарандардын саны 350 бала. Липенка айылдык маданият үйүндө комуз, бий кружогу бар баардыгы 18 бала барат. Ичке-Булуң айылында15 бала шахмат, 12 бала шашки кружогуна катышат, мындан сырткары бий кружогу ачылган. Айылда “Эне мээрими” аттуу шайыр апалар тобу түзүлгөн. Жети-Өгүз райондук мамлекеттик администрациясынын башчысы-акимдин буйругунун негизинде райондук деңгээлде уюштурулган “Кош канат” маданий кароо сынагында айыл аймактан каьышкан 1 үй-бүлөө 2-орунга ээ болду. Мындан сырткары Кыргыздын улуттук тамак аш конкурсунда айыл өкмөтүнөн түзүлгөн демилгелүү топ 2-орунга ээ болду. 12-майда “Эне мээрими” шайыр апалар тобу “ЭЛТР” телерадиокомпаниясынан өзүлөрүнүн таланттарын тартуулап келишти. Чырак, Кабак, Желе-Дөбө, Жети-Өгүз, Ак-Кочкор айылдарында “Аруузат” жана “Чырак” шайыр апалар тобу түзүлүп иш алып барып жатышат.
7. Балдардын мектепке чейинки билим берүүсү боюнча:
Айыл аймакта жалпысынан 3 бала бакча бар, 385 бала тарбияланууда. Бала бакча жетишсиз, маселе курч, электрондук кезекте турган балдардын саны 483. Республикалык бюджеттин эсебинен Ырдык айылына 140 орундуу бала бакчанын курулушу башталды.
8. Балдарды мектептик билим берүү менен камтуу 100%. Аймакта 13 мектеп бар, 4788 окуучу билим алат. Орто билим алууга бардык шарттар түзүлгөн, мектептердин материалдык-базасы бар.
9. Медицина: Медициналык персонал менен камсыздоо деңгээли калктын санына туура келет. 3 үй-бүлөлүк дарыгерлер тобу бар. 15 айылдын ичинен 10нунда калкты медициналык жактан тейлөөчү ФАПтар иш алып барышат.
10. Турак жай: Калктын турак жай менен камсыз болушу: Бир тургунга жалпы аянттын кв.м статистика боюнча 12 чарчы метрди түзөт. Турак-жай менен камсыз болгон үй-бүлөлөрдүн саны 75-80%ды түзөт. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 31-майындагы “Жер мунапысын жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө жобону бекитүү тууралуу” №291-токтому менен бекитилген “Жер мунапысын жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” жобого ылайык, Жети-Өгүз айыл аймагында жер мунапысына байланыштуу иштер тиешелүү деңгээлде аткарылып жатат.

Жер мунапысын жүргүзүүгө байланыштуу иштердин негизинде айыл аймак боюнча жалпы 44 жаран кайрылса анын 22 сине оң корутунду чыгарылып кызыл китептери тапшырылды. Калган 22 жарандын мунапыс обьектиси жок болгондугуна байланыштуу райондук комиссиянын чечиминин негизинде терс корутунду чыгарылды.

Жер мунапысын жүргүзүү иштеринин негизинде Жети-Өгүз Курорт айылынын тургундарынын ичинен 78 адам кайрылып, тиешелүү иш кагаздары даярдалып, райондук комиссиянын кароосуна киргизилген, бирок ушул 78 адамдын иш кагаздары райондук комиссиянын чечиминин негизинде кароо мөөнөтү убактылуу токтотулду. Калган арыздар каралууда. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 31-майындагы “Жер мунапысын жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө жобону бекитүү тууралуу” №291-токтому менен бекитилген “Жер мунапысын жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” жобого ылайык, Жети-Өгүз айыл аймагында жер мунапысына байланыштуу тиешелүү деңгээлде иштер аткарылып жатат. Ушул маселе боюнча Жети-Өгүз айыл аймагынын айыл өкмөтүнүн 2023-жылдын 6-июлунда Жети-Өгүз айыл аймагынан жер маселеси боюнча Жети-Өгүз райондук мамлекеттик администрациясынын алдындагы “Жер мунапысын жүргүзүүчү райондук комиссиясына кайрылгандардын ичинен оң корутунду берилген жарандардын тизмесин коомчулука жарыялоо жөнүндөгү №54-буйругу кабыл алынып, жер маселеси боюнча кайрылган жыйырма төрт жаранныбыздын тиешелүү иш кагаздары бүтүп, айыл өкмөтүнүн маалымат такталарына кулактандыруулар илинип, газетага билдирүү жарыяланган.

Корутундулар жана сунуштар:

Айылдык аймактын деңгээлинде кызмат көрсөтүүлөрдү жакшыртууга көңүл буруу. Бул максатта кызмат көрсөтүүлөрдү жакшыртуу боюнча атайын пландар иштелип чыгат жана муниципалдык ишкананын ишин жакшыртууга көңүл бурулат.

Калктын муктаждыктарын аныктоо боюнча 2024-жылдын 15- июнунда төмөнкү айылдарда чогулуштар өткөрүлгөн: Жети-Өгүз , Ак-Кочкор, Желе-Дөбө, Чырак, Кабак, курорт Жети-Өгүз, Липенка, Багатыровка, Ичке-Булуң, Кытай, Жон-Булак, Ырдык, Алкым, Конкин айылдары. Катышуучулардын саны 3250 адам, анын ичинен аялдар 1248 адам.

3.3. Жергиликтүү коомчулуктун артыкчылыктуу муктаждыктарына анализ жүргүзүү		
Артыкчылык	Мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр
Липенка айылынын жашоочуларын ичүүчү таза суу менен камсыздоо. Айыл тургундары эски скважинадан, кудуктардан ичишет	Ичүүчү суунун системасы 60-70-жылдары жасалган. Таза суу системасынын баары жаңыртып реконструкцияланат. Айыл тургундары таза суу менен камсыз болот. Дүйнөлүк банктын каржылоосу менен ишке ашырууга мүмкүнчүлүк бар	Корея өлкөсүнүн “KFHI” кайрымдуулук фондусуна Липенка айылынын тургундары таза суу менен камсыздоо боюнча сунуштар берилүүдө, долбоор ишке ашып калса 2028-жылы айылдын тургундары 100% ичүүчү суу менен камсыз болот.
Богатыровка айылынын жашоочуларын таза суу менен камсыздоо. Айыл тургундары кудуктардан ичишет	Ичүүчү суунун системасы 60-70-жылдары курулган, таза суу системасын киргизүү зарыл. Дүйнөлүк банктын каржылоосу менен ишке ашырууга мүмкүнчүлүк бар	Корея өлкөсүнүн “KFHI” кайрымдуулук фондусуна Богатыровка айылынын тургундары таза суу менен камсыздоо боюнча сунуштар берилүүдө, долбоор ишке ашып калса 2028-жылы айылдын тургундары 100% ичүүчү суу менен камсыз болот.
Жети-Өгүз Курорт айылына таза суу системасын киргизүү. Айыл эли ушул күндө сууну Жети-Өгүз суусунан ичет, күнүмдүк тиричилигине пайдаланышат.	Айыл ичине 3-5 км суу түтүгү тартылат. Айыл эли таза суу менен камсыздалат. Жети-Өгүз санаториясы толугу менен реконструкцияланса айылдын таза суу системасын чогуу жасап кетүүгө мүмкүнчүлүк бар.	Айыл тургундары (айылдагы түтүндүн саны 100) 100% ичүүчү суу менен камсыз болот. 2025-2026-жылдар
Жети-Өгүз айылынын Зенкеев Абдыкерим көчөсүн асфальттоо	Республикалык бюджеттин эсебинен 1 км 785 метр жерге асфальт төшөө керек.	2025-2026-жыл А.Зенкев, Мамырбаев, Н.Абдиева көчөсү аркылуу өткөн унааларга, жөө адамдарга, туристтерге жакшы шарт түзүлөт.
Ичке-Булуң- Липенка, Липенка-Богатыровка, Богатыровка-Кабак, Кабак-Чырак айылдарын бириктирген авто унаа жолун асфальттоо.	Республикалык бюджеттин эсебинен асфальтталышы керек. Жергиликтүү бюджеттен каржылоого акча каражат жетпейт. Бул жол менен маршруттук линия каттайт.	2025-2027-жыл Ичке-Булуң- Липенка, Липенка-Богатыровка, Богатыровка-Кабак, Кабак-Чырак айылдарын бириктирген авто унаа жолу асфальтталса жүргүнчүлөргө, маршруттук линиядагы кичи автобустардын айдоочуларына жакшы шарттар түзүлөт жана жалпы эле айыл

		аймактын инфраструктурасы жакшырат.
Ичке-Булуң айылындагы курулушу токтоп турган бала бакчанын курулушун толук бүтүрүп пайдаланууга берүү.	Буга чейин Ысык-Көлдү өнүктүрүү фондусунун каржылоосу менен дээрлик 80% курулушу бүтүп, белгилүү себептер менен курулушу токтоп турган бала-бакчанын курулушун толук бүтүрүп ишке берүү.	2025-2026-жыл Ичке-Булуң айылындагы курулушу токтоп турган бала бакча курулуп пайдаланууга берилип калса балдарга ыңгайлуу шарт түзүлөт.
Жети-Өгүз айылынын борборуна Б.Байсеркеев көчөсүнө “Бирназар”Бий ордосу -аксакалдар санжыра маданий борборун куруу	0,12 га жер тилкеси каралып,	2024-жыл. июнь Айылдын инфраструктурасы жакшыртылат маданий иш чаралар өткөрүлөт

4-БӨЛҮМ. ЭКОНОМИКАЛЫК ӨНҮГҮҮ

4.1. (таблица) Экономикалык өнүгүү (миң сом)

Категория	Факт			күтүлг өн.	Прогноз		
	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.	2026 ж.	2027 ж.
Негизги фонддор (юридикалык жактар боюнча, үй чарба секторун эсепке албаганда)- (жылдын аягына карата толук наркы боюнча)	144806,1	277030,5	362484,8	387125,5	401236,9	450523,2	500123,3
Экономиканын негизги секторлору боюнча товарларды өндүрүү жана кызмат көрсөтүү көлөмү:	34750,1	36807,5	38147,6	40656,8	42726,5	45397,1	48318,8
Айыл чарба:	24647,1	25868,5	26912,6	28921,8	30591,5	32662,1	35081,8
Өсүмдүк өстүрүү	75865,4	800120,2	863292,5	863292,5	863292,5	863292,5	863292,5
Мал чарбачылыгы	163650,0	177789,63	1894182,5	1894182,5	1894182,5	1894182,5	1894182,5
Өнөр жай кызматтары	49016,9	59361,5	48539,8	70250,1	71545,1	72450,2	73560,3
Курулуш - негизги капиталга колдонулган инвестициялар -ар кандай объектилер боюнча жалпы суммада	17000,0	42878,0	95185,1	106155,0	151681,0	171410,0	195928,0

Экономикалык иштин түрлөрү боюнча көрсөтүлгөн рыноктук кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү:	313596,8	556048,5	689421,6	714229,0	733030,3	747403,4	771476,1
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	328000,0	430000,0	590449,0	1291781,0	1291781,0	1291781,0	1291781,0
Кыймылсыз мүлк операциялары	583,5	617,0	674,5	690,1	710,2	721,3	735,1
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердүүлүк	-	-	-	-	-	-	-
Административдик жана көмөкчү иш-чаралар	-	-	-	-	-	-	-
Билим берүү	1980,3	3769,5	4334,2	4417,2	4535,5	4686,4	4788,9
Саламаттыкты сактоо жана социалдык кызматтар	17155,3	9818,2	12948,4	13442,3	13942,3	14462,3	14997,3
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	143,3	178,0	177,2	184,2	191,3	197,4	101,6
Башка тейлөө кызмат көрсөтүүлөрү	8977,3	20493,3	12147,0	12657,0	13207,0	13807,1	14457,0
Түз инвестициялар	17000,0	42878,0	929777,5	424289,9	437531,2	441640,1	445657,1
Айыл чарба	-	-	-	-	10000,0	10000,0	10000,0
Өнөр жай	-	-	-	-	-	-	-
Курулуш							
Соода	-	-	-				
Транспорт жана байланыш	-	-					
Башка кызматтар	-	-	-	-	-	-	-
Калдыктарды кайра иштетүү	-	-	-	-	-	-	-
Калктын кирешеси:	284038,0	536362,6	684224	709089,2	725946	739279.8	762814,8
Орточо номиналдык эмгек акы	11774,0	17735,0	18100,0	19000,0	19000,0	19000,0	19000,0
Эмгек мигранттарынын которуулары	1160,0	1940,0	6040,0	5400,0	5250,0	5050,0	4800,0
Пенсиялардын орточо өлчөмү	6886	8292	9800	10100	12316	14256	16520
Жөлөкпулдардын орточо өлчөмү	0,810	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200

Чакан жана орто бизнестен түшкөн кирешенин орточо өлчөмү	235154,0	464564,0	596104,0	615314,0	628112,0	635313,0	651340,0

4.2. Учурдагы кырдаалды жана экономикалык адистешүүнү талдоо

Жети-Өгүз айыл аймагынын экономикасында айыл чарбасынын үлүшү чоң, анын ичинен дыйкан чарбасы – 69 % , мал чарбасы 31 % .

Жети-Өгүз ААнын айыл чарбасынын түзүмү:

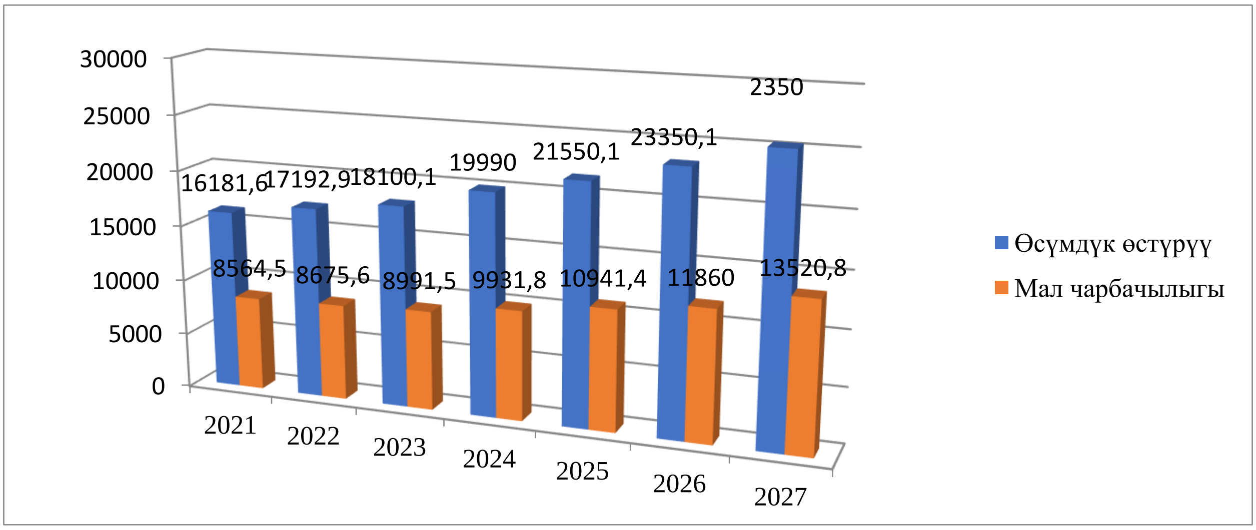

Айыл чарбасы менен ар бир үй-бүлө алектенет. Бүгүнкү күндө жер иштетүү, асыл тукум мал өстүрүү боюнча жаңы түзүлүп келе жаткан кооперативдер, биогумус иштетүү, таза биогаз алуу, гидропоника өстүрүү жаатында алгылыктуу иштерди жүргүзүп жаткан фермерлер дагы бар.

Айыл аймактын айыл чарба жерлеринин сугатка ылайыктуусу -65%, кайрак жерлер-20%, пайдаланууга жараксыз жерлер- 10%, алма бак жана чөп чабындылар-5%. Азыркы учурда жергиликтүү калктын көпчүлүк бөлүгү жер себишет жана түшүмдүүлүктү көтөрүү максатында химиялык заттарды колдонушат. Анын кесепетинен жерлердин сапаты төмөндөөдө. Ошондой эле, алмаштырып себүү эске алынбайт.

Жети-Өгүз айыл аймагы боюнча дыйкандарга сугат суусун жеткирүү кызматын “Кашка-Суу” СПАсы, “Узун-Булак” жана “Достук” СПАсы көрсөтүлүп, тарифтери райондук СПАларды колдоо бөлүмү тарабынан иштелип чыгып, айылдык жыйналышта элдин чечими менен бекитилген. Бүгүнкү күндө жогорудагы СПАларды бириктирүү максатында, сугат сууну жеткирүүнүн тарифинин калькуляциялары иштелип бүттү. Жакынкы күндөрү МИ түзүлөт.

Муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн кызмат акыларын чогултуудагы негизги көйгөйлөр:

-жарандардын жеке жоопкерчиликсиздиги, кызмат акынын убагында төлөбөй коюуусу, адамдык факторлор таасир этүүдө.

Жергиликтүү тургундардын басымдуу бөлүгү дан эгиндерин, картошка жана көп жылдык чөп (тоют) өстүрүшөт. Айыл аймакта айыл чарба өсүмдүктөрүн өзгөчө малинанын, бүлдүркөндүн, карагаттын сапаттуу көчөттөрүн өндүрүү, түшүм алуу үчүн жакшы өбөлгөлөр бар. Буга карабастан айыл аймактын агрардык сектору дагы бир катар көйгөйлөр менен мүнөздөлөт:

- Ички чарбалык арык-каналдардын эскилиги;
- Дыйкандардын жерди туура пайдалануу боюнча тажрыйбасы жетишсиздиги түшүмдүн аз болуусуна жана чыгашаларга алып келүүдө;

- Түшүмдү көп алуу үчүн химиялык заттардын туура эмес колдонулушу азык-түлүк коопсуздугуна таасир этип, айыл чарба жерлеринин кунарын кетирүүдө;
- Өндүрүүчүлөр үчүн жеңилдетилген насыялардын көлөмүнүн аздыгы, мамлекеттик банк тарабынан талап кылынган документтеринин көптүгү жана насыяларды алуу процесстеринин татаалдыгы;
- Күйүүчү, майлоочу жайлардын баасынын туруксуздугу;
- Агрардык билимге ээ атайын адистердин жоктугу;
- Айыл чарба продукциясынын баасынын төмөндүгү;
- Айыл чарба продукцияларын кайра иштетүүчү ишканалардын жоктугу;
- Айыл чарба продукциясын экспорттоо үчүн эл аралык стандарттагы лабораториялардын жоктугу;

Мал чарбасы. Айыл жергесинде ар бир кожолуктун өзүлөрүнө тиешелүү мал чарбасы бар. Ар бир мал чарбасы бар кожолук тоютун өзү камдап, мал жандыктарын өзүлөрүнүн күчү менен багып келишет. Мал чарбасы айыл тургундарынын бирден-бир негизиги киреше булагы болуп саналат. Ошол себептен аймакта мал чарбасын өнүктүрүүгө көңүл буруу талап кылынат. Мал чарбасын өнүктүрүүдөгү тоскоолдуктар:

- Аймакта мал чарба тармагында адистештирилген чарбалардын жоктугу;
- Эт жана сүт азыктарын кайра иштетүү цехтеринин жоктугу;
- Тоюттун баасынын туруксуздугу, баасынын кымбаттыгы;
- Бордолгон малдардын арзан баада болуп калуусу;
- Асыл тукум малдын аздыгы;
- Ветеринардык билими бар адистердин жоктугу;
- Ветеринардык пункттардын жоктугу;

Айыл чарбасы менен мал чарбасындагы жогоруда айтылган көйгөйлөрдү жоюп, өндүрүмдүүлүгүн жогорулатуу үчүн сандан сапатка өтүү принциби менен түшүм алуу, үрөн даярдоо, тоют даярдоо, мал багуу, эт, сүт азыктарын кайра иштетүү боюнча жергиликтүү калкка окуу иш-чараларын өткөрүүгө көмөктөшүп, аларды үрөн жана сугат суу менен камсыздоо иштерин жүргүзүү керек.

Кичи жана орто бизнес. Айыл аймакта кичи ишкердик жүргүзүү өсүү тенденциясында. Кичи жана орто бизнес кылуу, соода-сатык түйүндөрүн ачуу жана кызмат көрсөтүүнүн түрлөрү акырындык менен өнүгүүдө. Аймактын экономикасын көтөрүү үчүн инвесторлорду жана жеке ишкерлерди аймагыбызда ишмердик кылууга тартуу жана ыңгайлуу шарттарды түзүү керек.

Туризм. Жети-Өгүз айыл аймагы туристтик зоналардын катарын толуктайт. Аймакта туризмдин бардык багыттары (конный туризм, горный туризм, пеший туризм, альпинизм, аркан жол ж.б.) жанданып келатат. Аймактын экономикалык абалын жакшыртуу үчүн туризм багытына көңүл бөлүп, сервистик кызмат көрсөтүү, мейманканаларды, этно-тамактануучу жайларды, конок үйлөрүн ачуу боюнча жергиликтүү калкка колдоо көргөзүп, аймактын сервистик инфраструктурасын жакшыртуу зарыл. Туристтерди кызыктыруу үчүн аймактын туристтик жол картасын түзүү керек.

Корутундулар жана сунуштар:

Жети-Өгүз айыл аймагынын экономикалык адистешүүсү дыйканчылык, мал чарбачылыгы жана туризм тармагы, соода-сатык менен чектелет. анын үлүшүнө жалпы айыл чарба продукциясынын 65 % туура келет . Буга климаттык шарттар жана ААнын географиялык жайгашуусу шарт түзөт. Мал чарбачылыгын мындан ары өнүктүрүү үчүн тоют менен камсыз кылууну көбөйтүү, фермерлерди окутуу жана ветеринардык көзөмөлдү жакшыртуу боюнча бир катар чаралар СЭӨПда каралат. Өсүмдүк чарбачылыгынын экономикалык өсүштүн негизи катары каралып - бул жерде тоют өсүмдүктөрүн өстүрүү аркылуу өсүмдүк өстүрүүчүлүктү жана мал чарбачылыгын өнүктүрүүнү шайкеш келтирүүгө болот, мындан тышкары ирригацияны, үрөнчүлүктү, мөмө жемиштерди өнүктүрүү боюнча чаралар каралган жана дыйкандарды окутууга көңүл бурулат.

Өнөр жай өндүрүшүнүн көлөмдөрү чоң эмес, бул ААнын андан ары өнүгүүсүнө негиз болуп саналат. Айыл чарба продукциясын кайра иштетүүнү жана жеңил өнөр жайын өнүктүрүүнү колдоо зарыл.

ААнын жаратылышы кооз абасы таза табияты жагымдуу болгондуктан туризм тармагы өнүгүүнүн негизги приоритетүү багаты болуп калышы керек, айыл аймагын өнүктүрүү үчүн келечектүү тармактардын бири

туризм болуп саналат, андыктан туристтик эс алуучу зоналарды уюштуруу жана башка жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен тажрыйба алмашуу боюнча чаралар көрүлөт жана туристтерди кызыктыруу үчүн аймактын туристтик жол картасын түзүү замандын талабы болуп турат.
4.3. Экономикалык өнүгүү муктаждыктарын талдоо (анын ичинде тике (жеке) инвестициялар).

Артыкчылык	Мүмкүн болуучу чаралардын жана долбоорлордун жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр	Бааланган наркы (миң сом)
Дыйканчылыкты өнүктүрүү	Дыйкан/ фермерлерди жогорку сапаттагы үрөндөр менен камсыз кылууга (буудай, арпа) көмөктөшүү 70% дыйкан фермер төлөйт, 30% материалдык резервдик фондудан төлөнөт.	2024-2027-жылдар Дыйкан/фермерлердин 30% женилдетилген шартта үрөөндөр менен камсыз болот, кирешелери 50-60%га жогорулайт.	Мамлекет тарабынан берилген квотага ылайык
Органикалык аймак класстерин түзүү	Мамлекеттин жана бей өкмөт уюмдардын жардамы менен фермерлерди, жаштарды жана калктын аярлуу катмарынын органикалык жол менен өсүмдүк өстүрүү, тоют дайындоо боюнча окутуулар өткөрүлөт.	2024-2027-жылдар Фермерлер органикалык азык-түлүктөрдү өндүрүүнү,органикалык жер семирткичтерди алууну (биогумус, биогаз), тоют өндүрүүнү (гидропоника) өздөштүрүшөт.	Бей өкмөт уюмдар/ долбоорлор/ жеке тараптардан көз каранды
Жеке ишкердикти жандандыруу максатында үй шартында сүттү кайра иштетүүгө көмөктөшүү	Долбоорлорду тартуу менен сүттүн өндүрүмдүүлүгүн жогорулатуу үй шартында аны кайра иштетүү боюнча чакан топто окутууларды өткөрүүгө көмөк көргөзүү	2025-2027-жылдар Кайра иштетүү жандандырылат	Долбоор/ демөөрчүлөрдүн каржылоосуна жараша
Айылдарда ветеринардык пункттарды ачуу	Айыл өкмөтү вет пункттарга орун бөлүп берүүгө көмөк көрсөтөт. Ишкерлердин тике инвестицияларынын эсебинен керектүү жабдуулар жана үрөн материалдары сатып алынат, ошондой эле адистердин консультациялары төлөнөт	2025-2027-жылдар ветеринардык кызматтар көрсөтүлөт. (Эмдөө, дарылоо, жасалма уруктандыруу). Асыл тукум малдын башы көбөйөт.	Долбоор/ жеке ветеринарлар тарабынан иш алынып барылат.
Туризмдин өнүгүүсүнө шарт түзүү	Туризм чөйрөсүндө сервистик кызмат көрсөтүү, конок үйлөрдү ачуу боюнча окутууларды уюштурууга көмөктөшүү	2024-2027-жылдар Кызыкдар болгон айыл тургундары сапаттуу туристтик кызмат көрсөтүү	Долбор/ демөөрчүлөрдүн каржылоосу

		боюнча билим алышат, көндүмдөргө ээ болушат	
Аймакта кичи жана орто бизнестин өнүгүүсүнө шарт түзүү	Айыл өкмөтү тарабынан муниципалдык жерлердин багыттары аныкталып, конкурстук негизде ижарага берилет,	2024-2027-жылдар Жеке ишкерлер соода-сатык түйүндөрүн, кызмат көрсөтүү жайларын ача алышат.	Айыл өкмөтү тарабынан шарт түзүлөт
Айыл аймакта кайра иштетүүнү жана кичи ишкердикти жолго салуу	Инвестиция тартуу менен экономикалык долбоорлорду ишке ашыруу, жабдууларын алып берүү, жер тилкеси же имарат менен камсыз кылуу. Алынган жабдууларды келишимдин негизинде жеке ишкерге берүү	2024-2025-жж. өндүрүлгөн азыктарды кайра иштетүүчү кичи цехтер ачылат, жумуш орундары түзүлөт.	Долбоорлорду тартуу 45000,0
АТР негизинде мурунку Ырдык, Липенка айыл өкмөттөрүнүн бошогон имараттарынын багыттарын өзгөртүп кайрадан пайдаланууга берүү	Бошогон имараттарды ремонттоп кайрадан айылдардын муктаждыктары үчүн пайдаланууга берүү	2025-2027-жылдар аралыгында пайдаланууга берүү	Жергиликтүү бюджет 20000,0

4.4. Экономикалык өнүгүүгө тиешелүү бюджеттик инвестицияларга болгон муктаждыктарга анализ жүргүзүү

Инвестициялык артыкчылыктар	Мүмкүн болгон долбоорлордун жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр	Бааланган наркы (сом)
Дыйкандарды сугат суу менен камсыз кылуу	Айылдардагы ички чарбалык арык-каналдарды механикалык тазалоодон өткөрүүгө, ички жана талаа арыктарынын керектүү жерлерине суу түтүктөрү (көпүрлөр) орнотуп берүүгө, заставаларды, шлюздарды оңдоого жергиликтүү бюджеттен каражат каралат, айыл өкмөтү тарабынан алынып берилет. Сугат сууну тейлеген жактын жардамы менен жасалат.	2024-2027-жылдар Сугат учурунда дыйкандар суу менен камсыз болушат. Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн түшүмдүүлүгү жогорулайт. Сугат суусу коромжусуз дыйкандарга жетет.	Жергиликтүү бюджет 2 млн сом
Логистикалык борбор (жашылча-жемиштерди, сактоо, тоңдуруу) ачуу	Айыл өкмөтү тарабынан жер участкасы каралган. Инвестиция тартуу менен курулуш иштери жүргүзүү, жабдууларын алып берүү, жеке ишкерге келишимдин негизинде ишке берүү.	2026-2027-жылдар Фермерлер өндүргөн жашылча-жемиштерин тондуруп, сактоого мүмкүнчүлүк	Инвестор 4,8 млн сом

		түзүлөт, 8-9 жумуш орундары түзүлөт	
Энергияны үнөмдөөчү жемиштерди ж.б. азыктарды кургатуучу кичи цех ачуу	Инвестиция тартуу менен заманбап, күндүн энергиясы менен жемиш ж.б. азыктарды кургатуучу жабдууларды алуу (сушилка, мясорубка, упаковка ж.б.). жеке ишкерге келишимдин негизинде ишке берүү	2025-2027-жж. Өндүрүлгөн азыктарды (жашылча, жемиш, дары чөптөр ж.б.) кайра иштетилет. 2-3 жумуш оруну түзүлөт. жашылча жемиштер, дары чөптөр коромжуга учурабайт. Ишкерлер киреше табат.	Жергиликтүү бюджет 950 миң сом
Күнөсканаларды ачууга көмөктөшүү	Инвестиция тартуу менен жашылча, жемиштерди өстүрүүнү каалаган ишкерлерге көмөк көргөзүү. Жабдууларын алып берүү, жеке ишкерге келишимдин негизинде ишке берүү	2025-2027-жж. Жеке ишкерлик кылууга шарт жана жумуш оруну түзүлөт.	Долбоор 950 миң Жеке ишкер
Мөмө-жемиштерди кайра иштетүү, шире чыгаруучу цехтерди ачуу	Жеке ишкерлерге көмөктөшүү	2025-2027-жылдар Шире суусундуктар өндүрүлөт, жумуш орундары түзүлөт	Жеке ишкер 1,7 млн
Балык өндүрүү боюнча фермердик чарбалардын түзүлүүсүнө көмөктөшүү	Балык өндүрүү боюнча Липенка, Богатыровка, Чырак айылдарында пруддарды жасоого жерлерди ижарага берүү	2024-2027-жылдар Балык продукциясы өндүрүлөт	Жеке ишкер 3 млн сом
Чырак айылындагы курамында күмүштүн элементтери бар артезиан таза суусун идиштерге куюп чыгаруучу ишкана ачууга көмөктөшүү	курамында күмүштүн элементтери бар Чырак айылындагы артезиан таза суусун идиштерге куюп чыгаруучу ишкана ачууга айыл өкмөтү тарабынан уруксаат берилет, жеке ишкер же инвестор тарабынан каржыланып чакан ишкана ачылат.	Айыл тургундары жумуш орду менен камсыз болушат, айыл өкмөтүнүн бюджетине кошумча каржы түшөт	2025-2027 жылдар Инвестор 4-5 млн сом
Көк-Жайык жайлоосунда, Ырдык жайлоосунда ж.б жайлоо өрөөнүндө, Жети-Өгүз Курорт айылында, Кабак, Чырак, Липенка айылдарынын көл жээк тилкелеринде туризмди өнүктүрүү	Туризм класстерин (альпинизм, конный, пеший туризм) түзүү, туристтик борборлор менен иш алып баруу	2025-2027-жылдар Туристтик борбор ачуу	Инвестор, жеке ишкерлер 50 млн сом

Жети-Өгүз-Курорт айылынын түштүк-батыш тоо бет жагына лыжа тебүүчү аркан жолун куруу, Жети-Өгүз Курорт айылына кышкы спортту өнүктүрүү үчүн лыжа база ачуу	Лыжа базасын ачууга жана аркан жолун курууга жер бөлүп берүү үчүн тийиштүү мамлекеттик органдар менен биргеликте иш кагаздарын даярдоо башталууда, Лыжа базасына ыңгайлуу жер бар	2024-2027-жж.	“Maunty Sry” уюму аркылуу 3 млн сом
Көк-Жайык жайлоосуна чакан ГЭС куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнө тиешелүү жерден электр мамыларын жана электр чубалгыларын тартып өтүү үчүн Жети-Өгүз айылдык кеңеши жана Жети-Өгүз айыл өкмөтү тарабынан уруксаат иш кагаздары берилди.	2024-2026-жылдары Көк-Жайык жайлоосунда 1 чакан ГЭС ишке берилет. Жергиликтүү калк электр энергиясы менен камсыз болот	“Бишкек Строй конструкция” ЖЧКнун каржылоосу
Жети-Өгүз айылынын түштүк тарабына төш жак бетке (таштанды таштоочу жайдын жанына) беккари чуңкурун салуу	Жети-Өгүз айыл аймагы боюнча беккари чуңкуру жок болгондугуна байланыштуу малдардын өлүктөрүн өрттөп жок кылуучу беккари чуңкуру салынат	2024-жыл Малдын өлүгү утилизацияланат, инфекциялык ооруларды алдын алууга шарт түзүлөт.	Жергиликтүү бюджет 1000,0 сом
Жети-Өгүз айыл аймагынын Ак-Кочкор айылына кирпич заводун куруу	Ак-Кочкор айылына кирпич заводун курууга баардык уруксаат иш кагаздары даяр, жери бөлүнүп берилген. Завод курууга инвесторлор изделүүдө	2025-2026-жыл	Инвесторлор 90000,0

5-БӨЛҮМ. ИНКЛЮЗИВДҮҮ ӨНҮГҮҮ

5.1. Инклюзивдүү өнүгүү (адам) Жети-Өгүз

Категория	факт			күтүлгөн.	прогноз		
	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.
Иштей ала турган ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдар (адам) 2-3гр	1218	1225	1240	1250	1250	1250	1250
Иштей албаган оор майыптыгы бар адамдар (адам) 1-гр	323	323	323	323	323	323	323
Өтө жакыр адамдар (адам)	50	50	50	46	44	40	35
Турмуштук оор кырдаалдагы балдар (адам)	2	3	2	2	-	-	-
Турмуштук оор кырдаалдагы үй-бүлөлөр (бир.)	4	4	4	2	-	-	-
Алыскы калктуу конуштардын калкы (адам)	350	355	359	281	366	370	374

Эмгек мигранттарынын жашы 18ге жете элек балдары (адам)	150	155	155	464	160	165	170
Этникалык азчылыктар (адам)	35	35	35	31	35	35	35
Аялдар (жалпы калктын санынан) (адам)	12189	12104	12124	12196	12571	12752	12934
Аялдар (калктын жалпы санынан%)	50,05%	51,11%	51,46%	51%	51,8%	51,8%	51,8%
Улгайган (жалгыз) (адам)	30	30	32	32	32	32	32
Гендердик зомбулук учурлары (бир.)	-	-	-	-	-	-	-
Кризистик борборлордун болушу (бир.)	-	-	-	-	-	-	-

5.2. Учурдагы кырдаалга анализ жүргүзүү

Калктын аярлуу катмары:

Айыл аймак боюнча азыркы учурда 536 үй-бүлө жакырчылык деңгээлинде жашап келет, бул калктын 12% түзөт. Буга карабастан айыл аймакта аз камсыз, турмуштук оор кырдаалга кабылган үй-бүлөлөр катталып келет. Анын бирден-бир себеби, ичкиликке берилип кеткендер, ажырашуулар болуп саналат. Жакырчылыктын деңгээлин төмөндөтүү жана калктын аярлуу тобуна кам көрүү максатында айыл өкмөтү тарабынан төмөндөгүдөй чаралар көрүлүп келет:

- жумуш орундар менен камсыздоо, жеке ишкерлик менен алектенүүгө көмөктөшүү максатында социалдык контракттын негизинде аз камсыз үй-бүлөлөргө 100 миң сомдон алынып берилди. Айыл өкмөтүнүн кызматкерлери тарабынан бизнес пландарын түзүүгө жардам берилди.
- кыз келиндерге жеке ишкердик кылуу, финансылык билим алуу, бизнес-пландарды түзүү боюнча окууларды уюштурууга көмөктөшүп келет.
- аз камсыз жакыр үй-бүлөлөрдүн мүчөлөрү, жалгыз бой жашаган адамдар каза болсо сөөк жашырууга материалдык жардамдар берилип келет.
- турмуштук оор кырдаалга кабылган үй-бүлөөлөргө өздүгүн тастыктоочу жана керектелүүчү башка документтерин калыбына келтирүүгө, турак-жай маселесин чечүүгө көмөктөшүү,
- дарыланууга материалдык жактан колдоо көрсөтүү иш-чараларын жүргүзүлөт. Ошондой эле оор кырдаалга кабылган себептерин аныктоо менен юридикалык, психологиялык консультациялар уюштурулууда.
- жалгыз бой кары адамдарга күз-кыш мезгилинде отун-көмүр менен камсыздоо, турмуш-тиричилигин жакшыртууга көмөктөшүлүүдө.
- ДМЧАларга, балдарга отун-суу менен жардам берилип, муктаждыгына жараша дары-дармек алууга жардам көрсөтүлөт.

Корутундулар жана сунуштар :

Аярлуу топтор калктын жалпы санында өтө чоң үлүшүн түзбөйт, бирок ошого карабастан, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан даректүү материалдык жардамдан тышкары, калктын аярлуу катмарынын өкүлдөрүн иш менен камсыз кылуу боюнча бир катар чараларды көрүү керек. Аларга мамлекет тарабынан жеңилдетилген пайызсыз акча каражаттарын берүү зарыл. Айыл өкмөтү тарабынан алардын ичүүчү таза сууга, электр энергиясына, салык ж.б төлөмдөрдөн жеңилдик бериш керек.

5.3. Инклюзивдик өнүгүү муктаждыктарына анализ жүргүзүү

Артыкчылык	Мүмкүн болуучу чаралардын жана долбоорлордун жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр
Аз камсыз үй-бүлөлөргө ишкерлик менен алектенүүгө көмөктөшү менен жакырчылыктан чыгаруу	Республикалык "Социалдык контракттын негизинде социалдык жардам" долбоорунун негизинде иш алып баруу	2024-жыл Болжолдуу 35 аз камсыз үй-бүлөгө үй-бүлөлүк ишкерлик бизнес планын ишке ашырууга 100,0 миң сомдон берилет.
Аз камсыз үй-бүлөлөргө жер иштетүү менен жакырчылыктан чыгууга көмөктөшүү.	ФПСтин ижарага берилүүчү жерлеринин 20% аз камсыз үй-бүлөлөргө минималдуу ижара акы менен түз жол менен берилет .	Жыл сайын Бир үй-бүлө 0,40 га ижарага жер алат жана аны иштетүүгө техника менен камсыздалат
Жалгыз бой кары адамдарга кам көрүү	Күз-кыш мезгилинде отун-көмүр таратылып берилет.	2024-2028-жылдар. Айыл өкмөтүнүн бюджетинин эсебинен, демөөрчүлөрдүн колдоосу менен көмүр, отун таратылып берилет.
Калктын аярлуу топторуна муктаждыгына жараша материалдык колдоо көргөзүү	Социалдык маселелер боюнча комиссиянын чечиминин негизинде материалдык колдоо көргөзүү: -сөөк жашырууга; -дарыланууга; - азык-түлүк алууга;	2024-2028-жылдар Жергиликтүү бюджеттин мүмкүнчүлүгүнө жараша каражат каралып, аярлуу топторго колдоо көргөзүлөт.
Мамлекеттик/ муниципалдык социалдык тапшырык менен иш алып баруу	- 18-45 жаш курагындагы турмуштук оор кырдаалга кабылган адамдарды эмгек рыногунда суроо-талапка ээ болгон кесиптик көндүмдөрдү алуусуна шарттарды түзүү;	2024-2026-жылдар Жергиликтүү бюджет. 300 000 сом Калктын аярлуу тобунун турмуш-шарты жакшыртылат
Айыл аймакта зордук зомбулукту алдын алуу	Жыл сайын ар бир айылда үй-бүлөлүк зомбулукту алдын-алуу боюнча жергиликтүү комитет менен биргеликте иш-чараларды уюштуруу	2024-2028-жылдар аралыганда зордук-зомбулук алдын алынат.
Аз камсыз үй-бүлөлөрдү социалдык турак-жай менен камсыз кылуу	Чырак, Богатыровка айылдарынын жаңы конуштарына 15 га айыл өкмөтүнүн жерине көп кабаттуу социалдык турак жайларды куруу	2024-2028-жылдар Кезекте турган үйү жок, аз камсыз, турмуштук оор кырдаалга кабылган үй-бүлөлөр турак-жай менен камсыз болушат
Аялдардын ишмердүүлүгүн колдоо багытында иш алып баруу	Долбоорлор аркылуу аялдарга окутууларды уюштуруу: -финансылык билим; - кичи бизнестин түрлөрү жана пландоо;	2025-2026-жылдар Долбоорлордун каржылоосу менен айыл аймакта жыл сайын 30-60 чейин кыз-келиндер окуудан өтүшөт.

	- үй шартында туристтик сервистик кызматтарды көрсөтүү;	
Жумушсуздукту кыскартуу максатында кыска мөөнөттөгү кесиптик окууларга тартуу	Райондук калкты жумуш менен камсыздоо бөлүмү аркылуу жумушсуз жарандарды окууга жөнөтүү	Жыл сайын 10-12 адам атайын орто кесиптик билимге ээ болушат.
Коррекциялык класстардын ишмердүүлүгүн арттыруу	Жети-Өгүз айылындагы Д.Иманов атындагы жалпы орто билим берүү мектебинде ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген балдар үчүн ачылган (ДЦП ж.б.) коррекциялык класстын ишмердүүлүгүн жогорулатуу	Жети-Өгүз айылындагы Д.Иманов атындагы жалпы орто билим берүү мектебинде ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген балдар үчүн ачылган (ДЦП ж.б.) коррекциялык класстын материалдык базасы чыңдалат

6-БӨЛҮМ. МЕЙКИНДИК

6.1. (таблица) Мейкиндик

Категория	факт			күтүлгөн.	прогноз		
	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.	2026 ж.	2027 ж.
Аймактын жалпы аянты (га)	166356	166356	166356	166356	166356	166356	166356
Жер категориялары (га):							
Айыл чарба жерлери (бардыгы):	15164	15164	15164	15164	15164	15164	15164
анын ичинде айдоо аянттары							
Сугарылбаган (кайрак)	1906	1906	1906	1906	1906	1906	1906
сугат айдоо жерлер	13258	13258	13258	13258	13258	13258	13258
жайыттар	48915	48915	48915	48915	48915	48915	48915
Өнөр жай, транспорт, байланыш, коргоо жана башка багыттагы жерлер (бардыгы)	-	-	-	-	-	-	-
Иш жүзүндө колдонулган	-	-	-	-	-	-	-
Колдонулбаган (баланс)	-	-	-	-	-	-	-
Калктуу конуштун жерлери (бардыгы)	104837	104837	104837	104837	104837	104837	104837

анын ичинде турак жай курулушу	31451	31451	31451	31451	31451	31451	31451
Иш жүзүндө колдонулган	31451	31451	31451	31451	31451	31451	31451
Колдонулбаган (баланс)	-	-	-	-	-	-	-
Өзгөчө корголуучу жаратылыш аймактарынын (ӨКЖА) жерлери	1,68	1,68	1,68	1,68	1,68	1,68	1,68
Токой фондусунун жерлери							
Суу фондусунун жерлери							
Запастагы жерлер:	2228	2228	2228	2228	2228	2228	2228
Иш жүзүндө колдонулганы							
Колдонулбаган (баланс)							
Аймактын айыл чарба жерлеринин жалпы аянтындагы иш жүзүндө пайдаланылуучу айыл чарба жерлеринин үлүшү (%)	99,3%	99,3%	99,3 %	99,7%	100%	100%	100%
Инженердик инфраструктура менен камсыздалган турак жай куруу үчүн арналган жер участокторунун аянтынын үлүшү (%)	0	0	11,45%	11,45 %	11,45%	11,45%	11,45%
Инженердик инфраструктура менен камсыз кылынган өндүрүштү жайгаштыруу үчүн арналган жер участокторунун аянтынын үлүшү (%)	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,02%	0,02%
Категория боюнча пайдаланылбаган же кошумча жерлерди пайдалануу зарылдыгынын прогнозу (га)	93	93	93	46	0	0	0
Айыл чарба жерлери	15164	15164	15164	15164	15164	15164	15164
Өнөр жай, транспорт, байланыш, коргоо жерлери жана башка багыт т агы жерлер (бардыгы)	-	-	-	-	-	-	-

Калктуу конуштун жерлери (турак жай курулушу)	104837	104837	104837	104837	104837	104837	104837
Токой фондусунун жерлери	-	-	-	-	-	-	-
Суу фондусунун жерлери	-	-	-	-	-	-	-

6.2. Учурдагы кырдаалга анализ жүргүзүү

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2023-жылдын 29-декабрындагы ПЖ№370 «Кыргыз Республикасынын айыл аймактарынын жана шаарларынын деңгээлинде пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү жөнүндө» Жарлыгынын негизинде Ысык-Көл облусунун Жети-Өгүз районундагы Ырдык, Липенка жана Жети-Өгүз айыл аймактары бириктирилип, Жети-Өгүз айылын административдик борбор деп аныктоо менен Жети-Өгүз айыл аймагы түзүлдү.

2024-жылдын 28-мартында Жети-Өгүз айыл аймагынын айыл өкмөтү юридикалык жак катары Мамлекеттик каттоодон өтүп, күбөлүк алынып, мөөрү жасатылды. Кыргыз Республикасынын административдик-аймактык түзүлүш жөнүндө Мыйзамына ылайык айыл өкмөтү менен Кадастр жана жерге жайгаштыруу мекемеси тарабынан айыл аймактын схемалык картасы иштелип чыгып, чек аралары такталып, жергиликтүү кеңештин чечими менен бекитилген.

Жети-Өгүз айыл аймагынын айылдарындагы муниципалдык жер тилкелери мыйзамда белгиленген талаптарга ылайык конкурстук негизде ижарага берилип келет. Муниципалдык жерлерди башкаруу боюнча жобо бекитилген.

Жер тилкесин алуу боюнча кайрылган жарандардын саны көп.

6.3. Мейкиндик планынын элементтери

Мейкиндик планын өзгөртүүдөгү чаралар же ниеттер:	Күтүлгөн жыйынтыктар:
Жети-Өгүз айылынын №1040,1041,1043-контурундагы 0,54га айыл чарба багытындагы кунарсыз жайыт жер тилкесин “Өнөр жайдын, транспорттун, энергетиканын, коргонуунун жерлери жана башка багыттагы жерлер категориясына которуу	2024-жыл Трансформациялоо иштери жүргүзүлүп Жети-Өгү айылына балык чарбасын өнүктүрүү максатында (балык -чарбасын) мамлекеттик актысы алынат. Көп жылдык мөөнөт менен инвесторлорго пайдаланууга берилет
Чырак айылынын №139,140,147- контурундагы 2,5 га жер тилкесинин айыл чарба багытындагы кунарсыз жайыт жер тилкесин категорияга которуу.	2024-жыл Жети-Өгү айылына балык чарбасын өнүктүрүү максатында (балык -чарбасын) мамлекеттик актысы алынат. Көп жылдык мөөнөт менен пайдаланууга берилет
Ак-Кочкор айылынын №1060,1061,1062 контурундагы 1,60 га жер тилкесинин айыл чарба багытындагы кунарсыз жайыт жер тилкесин “Өнөр жайдын, транспорттун, энергетиканын, коргонуунун жерлери жана башка багыттагы жерлер категориясына которуу.	2024-жылдын аягына чейин трансформациялоо иштери жүргүзүлүп бүтүп Ак-Кочкор айылынын бош айымдарын жумуш менен камсыздоо жана денсоолукту чыңдоо максатында аялдарга мечит медресе жан кичи футболдук аянтча куруу.
Жети-Өгүз айылынын №1360,1348,1379,1350-контурундагы 2 га жер тилкесинин айыл чарба багытындагы кунарсыз жайыт жер тилкесин башка багыттагы жерлер категориясына которуу.	Таштанды таштоочу жайы рекультивацияланып, мамлекеттик актысы алынат. Көп жылдык мөөнөт менен пайдаланууга берилет

Жети-Өгүз айылынын №1351,1361- контурундагы 8а га жер тилкесинин айыл чарба багытындагы кунарсыз жайыт жер тилкесин “Өнөр жайдын, транспорттун, энергетиканын, коргонуунун жерлери жана башка багыттагы жерлер категориясына которуу.	Жети-Өгүз айылындагы эски көрүстөн толуп калган. Маркумдарды жерге коюудагы көйгөйдү жөнгө салуу максатында , трансформациялоо иштери жүргүзүлүп, мамлекеттик актысы алынат. Көрүстөндүн тегереги кармалат
Желе-Дөбө айылынын №638,635- контурундагы 2 га жер тилкесинин айыл чарба багытындагы кунарсыз жайыт жер тилкесин башка багыттагы жерлер категориясына которуу.	Желе-Дөбө айылындагы эски көрүстөн толуп маркумдарды жерге коюу максатында , трансформациялоо иштери жүргүзүлп мамлекеттик актысы алынат. Көрүстөндүн тегереги кармалат
Жети-Өгүз айылынын №1040,1041,1043- контурундагы 0,54га айыл чарба багытындагы кунарсыз жайыт жер тилкесин башка багыттагы жерлер категориясына которуу	2024-жыл Трансформациялоо иштери жүргүзүлүп Жети-Өгү айылына балык чарбасын өнүктүрүү максатында (балык -чарбасын) жайынынын мамлекеттик актысы алынат. Көп жылдык мөөнөт менен инвестрларган пайдаланууга бериле
Чырак айылынын №139,140,147- контурундагы 2,5 га жер тилкесинин айыл чарба багытындагы кунарсыз жайыт жер тилкесин башка багыттагы жерлер категоричсына которуу.ё	Трансформациялоо иштери жүргүзүлүп Жети-Өгү айылына балык чарбасын өнүктүрүү максатында (балык -чарбасын) мамлекеттик актысы алынат. Көп жылдык мөөнөт менен инвестрларган пайдаланууга берилет
Жети-Өгүз, Ак-Кочкор, Желе-Дөбө, Чырак, Кабак, Курорт- Жети-Өгүз, Липенка, Багатыровка, Ичке-Булуң, Зеленый-Гай, Ырдык, Конкин айылдарынын генералдык пландарын жасатуу зарыл.	Айылдардын келечек архитектуралык пландоо жумуштары үчүн негизги иш кагаз болуп берет. Трансформация иштерине жеңилдиктер болот. Ошонун негизинде а0йылдардын инфраструктураларын жакшыртууга шарт түзүлөт.
Чырак айылындагы кой сары тилкесиндеги эски скважиналарды ишке киригизүү, реконструкциялоо	500 гектардан ашуун сугат жерлерге ж.б суу жетпеген айдоо аянттарын сугат суу менен камсыздоо жашырат.
Чырак айылындагы мурунку малды бордоп семиртүүчү комплекстин ГКОЖивПром аймагындагы 1,2 га муцниципалдык жерге заманбап спорттук стадионун куруу.	Жери даяр. Жаштарды спортко тартууда жакшы ыңгайлуу шарт түзүлөт, айылдын инфраструктурасы жакшырат. Келечек мууңдар үчүн туруктуу спорттук жай болот.
Желе-Дөбө айылына жаңы мектеп курууга жер аянтын сатып алуу	Айылдын мектеби чакан болгондуктан келечекте окуучу балдарга класстык орун жетишпей калуусу мүмкүн болгондуктан чоң мектеп курууга жер аянтын сатып алуу зарыл.
Богатыровка айылынын борборуна эс алуучу парк куруу, жашылдандыруу	Айыл тургундары үчүн бош убактыларын өткөрүүгө жакшы шарт түзүлөт
Кабак айылына тиешелүү көл жээк тилкеге 10 га жер аянтына этно стильдеги эс алуучу борбор (пансионат) куруу	Чет өлкөдөн келген эс алуучуларга шарт түзулөт. Туристердин агымы көбөйөт, анын эсебинен айыл өкмөтүнүн бюджетин толтурууга шарт түзүлөт
Конкин айылынын жаңы конушуна столбаларды орнотуу элетр чубалгыларын тартуу	Айылдын жаңы конушундагы жашоочулары электр жарыгы менен камсыз болот
Конкин айылынын генералдык планын жасатуу	Айылдын башкы иш кагазы катары келечек пландарды түзүүгө шарт түзүлөт

Конкин айылына часкан футбол аянтчасын куруу	Жаштарды сергек жашоого тартууга шыктандыруу жакшы өбөлгө түзүлөт.

7-БӨЛҮМ. АЙЛАНА-ЧӨЙРӨ

7.1. (таблица) Айлана-чөйрө

Категория	факт			күтүлгөн.	прогноз		
	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.	2026 ж.	2027 ж.
Жаратылышты коргоо зоналарынын, ӨКЖА, микрокоруктардын аянты (га)	32314	32314	32314	32314	32314	32314	32314
Токойлор ээлеген аймак, анын ичинде жайылма токойлор (га)							
Токойлорду калыбына келтирүү (га)	-	-	-	-	-	-	-
Деградацияланган жайыттардын аянты (га)	45 га	50 га	55 га	60 га	60 га	50 га	40 га
Деградацияланган жайыттардын жалпы жайыт аянтына карата үлүшү (%)		0,15	0,15	0,15	0,16	0,17	0,17
Деградацияга дуушар болгон айыл чарба жерлеринин аянты (га)	-	-	-	-	-	-	-
Деградацияланган жайыттардын жалпы аянтына карата калыбына келтирилген жайыттардын үлүшү (%)	-	-	-	-	-	-	-
Энергияны үнөмдөө. Кожолуктардын жылытуу үлүшү (%):							
борбордук жылытуу	-	-	-	-	-	-	-
электр энергиясы	100	100	100	100	100	100	100
газ	-	-	-	-	-	-	-
меш жылытуу	100	100	100	100	100	100	100
башка орнотуулар	-	-	-	-	-	-	-
башка кайра жаңылануучу булактар же энергияны үнөмдөөчү орнотуулар (мисалы, көпкө күйүүчү мештер ж.б.)	-	-	-	-	-	-	-
КТК полигондорунун саны (даана)	-	-	-	-	-	-	-

КТКны кайра иштетүү боюнча ишканалар же коңшу аймактардагы мындай ишканалар менен макулдашуу (бир.)	1	1	1	1	1	1	1
Санкцияланбаган полигондордун саны (бир.)	-	-	-	-	-	-	-
Кен казып алуу тармагынын объекттери (бир.)	-	-	-	-	-	-	-
Экологиялык тобокелдиги жогору кен казып алуу тармагынын объекттери (даана)	-	-	-	-	-	-	-
Тазалоочу курулмалар аркылуу өткөн саркынды суулар (%)	-	-	-	-	-	-	-

7.2. Учурдагы кырдаалга анализ жүргүзүү

Жети-Өгүз айыл аймагынын жаратылышы өтө кооз, жаратылыш ресурстарга бай. Айтылуу Көк-Жайык, Ырдык, Ат-Жайлоо жайлоолору менен өзгөчөлөнүп турат. Тегереги тоолор жана токойлор курчалган. Ысык-Көл көлү түндүк тарабында чалкып жатат. Экосистемасы ар түрлүү. Аймакта Кызыл китепке киргизилген ак илбирс, кулжа, аркар, кийик сыяктуу сейрек кездешкен жаныбарлар жана көп түрлүү өсүмдүктөр бар. Аларды коргоо жана сактап калуу максатында “Сарычат-Ээр таш” мамлекеттик коругу уюшулган, Жети-Өгүз айыл өкмөтүнө тиешелүү жайыт жерлерден алыскы мал жайылбаган жайыт жерлери бөлүнүп берилген.

Жети-Өгүз айыл аймагынын жайыт жерлери көп (жакынкы жана алыскы). Жайыт көп болгондугуна карабастан малдын санына жараша бөлүштүрүү кыйынчылыктарды бар. Жакынкы жайыт жерлерге малдын башы көп болгондуктан аздык кылат . Ал эми пайдаланылбаган аянты аз болгон жайыт тилкелери туризм тармагын өнүктүрүүгө конкурстук негизде ижарага берилип келет.

Айыл аймакта өзгөчө кырдаалдардын болуу тобокелчилиги бар. Жергиликтүү бюджет тарабынан жыл сайын акча каражаты каралып, суу жээктерин бекемдөө иштери жүргүзүлөт. Ошондой эле, кар/жер көчкү, алыскы жолдордун жабылуусун алдын-алуу боюнча дайыма иштер жүргүзүлүп келет.

Айыл аймакта малдын өлүктөрүн көмгөн Беккари чункурлары жок. Малдын өлүгү талапка жооп бербеген таштанды жайларына жана жолдун жээктерин калып калышы, жугуштуу ооруларлардын пайда болуу коркунучун жаратып келет. Бул көйгөйдү чечүү максатында жергиликтүү бюджеттин эсебинен Жети-Өгүз айылынын түштүк тарабы, төш жак бетке (таштанды таштоочу жайдын жанына) беккари чуңкурун салуу пландалып акча каражаты каралып, тиещелүү иш кагаздары даярдалды. Жакынкы күдөрү мамлекеттик сатып алуулар порталы аркылуу тендерге берилет.

Айыл аймак боюнча саркынды суу курулмары жок.

7.3. Экология маселелери

Артыкчылык	Мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр
Жети-Өгүз айыл аймагында өзгөчө кырдаалдарды алдын алуу	Жети-Өгүз суусунун жээктерин бекемдөө, суунун нугун буруу	2024-жылы Жети-Өгүз суусунун 800 метр жээги бекемделди, алдыда дагы иштер улантылат
Айыл аймакта суудан,селден жана башка жаратылыш	Эскертүү баннерлери дайындалып илинген, калк	Жыл сайын

кырсыктарынан элдин өмүрүн сактоо иштерин уюштуруу	арасында түшүндүрүү иштери жүргүзүлүп келүүдө. Туристтик жайларга эскертме баннерлери дайындалып илинген.	Адам өмүрүн жана турак-жайларды суудан, селден сактоого аракеттер көрүлөт, материалдык чыгымдар азаят. Өзгөчө кырдаалдарды алдын-алуу боюнча метариалдык-техникалык каражаттар, автотехникалар, күйүүчү – майлоочу майлар жана башка тиешелүү жабдуулар (генератор, палатка, боз үй, кийим кече, тамак-аш, жууркан-төшөк ж.б.) даярдыкта турат. Аптека, соода түйүндөрү жана АЗС менен келишимдер түзүлгөн.
Айыл аймакта өрт коопсузудун алдын алуу	Эл арасында түшүндүрүү иштери жүргүзүлөт. Өрттөн жана башка жаратылыш кырсыктарын алдын-алууда турак-жайларды камсыздандыруу боюнча тушүндүрүү иштерин жүргүзүү	Жыл сайын Райондук өзгөчө кырдаалдарды алдын-алуу бөлүмү менен биргеликте окуутулар, машыгуулар өткөрүлөт Өзгөчө кырдаалдарды алдын-алуу боюнча метариалдык-техникалык каражаттар, автотехникалар, күйүүчү – майлоочу майлар жана башка тиешелүү жабдуулар (генератор, палатка, боз үй, кийим кече, тамак-аш, жууркан-төшөк ж.б.) даярдыкта турат. Аптека, соода түйүндөрү жана АЗС менен келишимдер түзүлгөн.
Айыл аймакта өзгөчө кырдаалдарды алдын-алуу боюнча окуу, машыгууларды өткөрүү	Эвакуацялык комиссия, атайын штаб түзүлүп, техникалар дайындалып, инструктаж берилген, булагытта иштер улантылып келүүдө	Жыл сайын Райондук өзгөчө кырдаалдарды алдын-алуу бөлүмү менен биргеликте окуутулар, машыгуулар өткөрүлөт
Жарандык коргонуу боюнча пландык иштер аткарылат	Иш план түзүлөт, жобосу дайындалат, эвакуациялык комиссиялар түзүлөт, ар бир айылдын эвакуациялык карталары дайындалат	Жыл сайын Райондук өзгөчө кырдаалдарды алдын-алуу бөлүмү менен биргеликте окуутулар, машыгуулар өткөрүлөт.
Аймакта кара тумоону алдын алуу	Райондук дарыгерлер бөлүмү менен биргеликте эл арасында түшүндүрүү иштери жүргүзүлөт. Сырт өрөөнүндө мал баккан чабандар, үй-бүлөө мүчөлөрү жана ал жакка каттаган жарандар кара тумоого каршы эмдөөдөн өтүшөт.	Жыл сайын 160-200 адам эмдөөдөн өтөт
Айыл аймакта сибирь жарасын алдын-алуу	Райондук ветеринардык инспекциясы менен биргеликте эл арасында түшүндүрүү иштери жүргүзүлөт. Бодо	Жыл сайын бодо малдарга жылына 2 жолудан кем эмес вакциналар сайылат, малдардан адамдарга жугуу коркунучу бар оорулар алдын-алынат.

	малдарга жылына 2 жолудан кем эмес вакциналар сайылат	

8-БӨЛҮМ. ЖЕРГИЛИКТҮҮ БЮДЖЕТ

8.1. Ресурстарды талдоо жана жергиликтүү бюджетти түзүү маселелери

Жети-Өгүз айыл аймагы өзүн-өзү каржылаган айыл аймак болуп саналат.

2024-жылга жалпы киреше планы 146 600 000,0 сомду түзөт. 2024-жылга киреше бөлүгүнүн планы 146 600 000,0 сомду түзөт.

Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгү салыктык кирешелердин (салыктын 8 түрү, жер салыктары, жер салыктарынан, сатуудан алынган салыктардан, роялти, трансферт) жана салыктык эмес кирешелердин (ижара акысы, жаратылыш ресуртарын пайдалануу үчүн акы, мүлк ижарасы үчүн акы, алымдар жана төлөмдөр, айып пул ж.б салыктык эмес кирешелер) эсебинен көбөйүп келет.

Улуттук долбоорлор аркылуу ири өндүрүш ишканаларын түзүү же айрым айыл чарба продукцияларына суроо-талапты азайтуу, аймакта салыктык жана тарифтик саясатты туура жүргүзүү, мамлекеттик инвестициялык программанын же улуттук долбоорлордун алкагында кандай капиталдык салымдарды ишке ашыруу, инвестициялык долбоорлордун натыйжасында жаңы имарат/курулмалардын курулуусу, жабдуулардын алынышы жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнө олуттуу таасир тийгизет.

Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгү

АТАЛЫШЫ	2022-жыл, иш жүзүндө	2023-жыл, бекитилген	2023-жыл, иш жүзүндө аткарылган	2024-жыл, күтүлгөн	2025-жыл, божомол	2026-жыл, божомол
ЖАЛПЫ КИРЕШЕЛЕР	151 912,8	163 742.4	148 811.4	146 600,0	147 000,0	149 000,0
САЛЫКТЫК КИРЕШЕЛЕР	141 710,3	142 319.2	127 470.6	132 712.2	132 819.0	133 521.5
Салык агенти төлөгөн киреше салыгы	133 318,5	135 569.0	117 938.2	125 041	65 873,2	67 829,8
Чакан ишкердиктин субъекттери үчүн бирдиктүү салык	1 187,7	0.0	0.0	0.0	1 943,2	2 001,0
Милдеттүү патенттин негизиндеги салык	1,0	0,0	0.0	0.0	0.0	0.0
Патенттин негизиндеги салык	1 421,3	1 230.0	1 562.3	1 297.8	1 349.5	1 432.4
Турак имаратка жана турак жайга салыгы	3,1	3.0	3.7	3,8	3,8	3,8
Турак эмес имараттарга жана жайларга мүлк салыгы	226,0	221.0	374.7	415,0	423,3	431,6
Ишкердик иш жүргүзүү үчүн пайдаланылуучу кыймылсыз мүлк салыгы	9,8	0.0	10.7	0.0	0.0	0.0
Транспорт каражаттарына салык	2 875,5	2 834.3	3 389.2	2 988,9	3 048,7	3 108,5
Жер салыгы	2 692,5	2 464.9	2 832.3	6083.7	6083.7	6083.7
Короо жай жана багбанчылык жер участокторун пайдалангандык үчүн жер салыгы	1206,6	1 253.9	1 421.5	1 253.9	1253.9	1253.9

Айыл чарба жерлерин пайдалануу үчүн жер салыгы					3 123.0	3123.0
Калктуу конуштардын жерлерин жана айыл чарба багытында эмес жерлерди пайдалануу үчүн жер салыгы	-	-	-	-	1 706,8	1 706,8
Сатуудан алынган салык	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сатуудан алынган салык	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Роялти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ТРАНСФЕРТТЕР	-	-	-	-	-	-
Теңдештирүүчү гранттар	-	-	-	-	-	-
Багыттуу трансферттер	-	-	-	-	-	-
Өз ара эсептешүүлөр боюнча берилүүчү каражаттар	-	-	-	-	-	-
Республикалык бюджеттен өз ара эсептешүүлөр боюнча берилүүчү каражаттар	-	-	-	-	-	-
САЛЫКТЫК ЭМЕС КИРЕШЕЛЕР	10 202,5	21 423.2	21 340.8	21340.8	21340.8	21340.8
Ижара акысы	5 564,4	18 570.1	18 507.6	18 507.6	18 507.6	18 507.6
Пайдалуу кен чыккан жерлерди иштетүү үчүн акы	0,0	14 694.1	13 484.8	13 484.8	13 484.8	13 484.8
Жер казынасын пайдалануу укугуна лицензияны кармап туруу үчүн жыйым	1 391,9	14 624.1	13 484.8	13 484.8	13 484.8	13 484.8
Жаратылыш ресурстарын пайдалануу үчүн акы	4 172,5	3 876.0	5 022.8	5 022.8	5 022.8	5 022.8
Калктуу конуштардагы жерлердин ижарасы үчүн акы	694,0	556.0	533.6	533.6	533.6	533.6
Жайыт жерлерин пайдалануу үчүн жыйым	554,6	435.0	256.0	256.0	256.0	256.0
Жерлерди кайра бөлүштүрүү фондунун жерлерин пайдалануу үчүн ижара акысы	724,6	719.7	1081	719.7	719.7	719.7
Жаратылыш активдерин пайдалануу үчүн башка төлөмдөр	2 199,3	1 969.2	2 879.2	2 678.3	2 465.9	2 546.3
Мүлк ижарасы үчүн акы	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Башка мүлктүн ижарасы үчүн акы	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Алымдар жана төлөмдөр	118.5	114.1	185.2	114.1	114.1	114.1

Таштанды чыгаруу үчүн жыйым	110,7	114.1	121.2	114.1	114.1	114.1
Башка төлөмдөр жана ижара	0,0	0.0	64.0	0.0	0.0	0.0
Мамлекеттик алымдар	0,0	0.0	0.0	0,0	0,0	0,0
Атайын каражаттарга салыксыз акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдөн түшүүлөр	4 273,3	2 721.0	2 384.5	2 415.3	2 653.7	2846.5
Айып пул, санкциялар, конфискациялар						
Башка салыктык эмес кирешелер	30,7	0.0	245.5	0.0	0.0	0.0
Жергиликтүү маанидеги инфраструктураларды өнүктүрүүгө жана күтүүгө чегерүүлөр						
БАЛАНС	161 903.3	171 876.7	157 848.1	165 654,8	166 060,0	167 015,1

Алгач жергиликтүү бюджеттин чыгаша бөлүгүнүн долбоору түзүлөт. Ар бир жылга жасалуучу иш-чаралар иштелип чыгып, коомдук угуулар уюштурулат. Жергиликтүү тургундарга кызмат көрсөтүүдөгү артыкчылыктуу көйгөйлөр эске алынып, жергиликтүү кеңештин бюджет маселелери боюнча туруктуу комиссиясынын талкуусунун өткөндөн кийин, сессиянын кароосуна киргизилип бекитилет.

1. **Жагдайга талдоо жүргүзүү**

Күчтүү жактары	**Алсыз жактары**
-жаштардын активдүүлүгү -айыл өкмөттүн финансы колдоо көрсөтүүсү -спонсорлордун болушу -жолдун ыңгайлуугу - туризмдин өнүгүүсү, жаратылыштын кооздугу, Курорт Санаторийдин иштөөсү, суулар жана жайлоолор бар. Алтын, жез кендеринин запастары көп. Кумтөр Голд компаниясы иштейт. Эл ынтымактуу, күжүрмөн, активдүү жана өнөрлүү. Программалар жана долбоорлор менен иштөө тажрыйбасы бар. Социалдык мобилизациялоо боюнча тажрыйбалары жогору. Калк уюмдашкан, өз ара жардамдашуу топтору уюштурулган. Таланттуу жаштар көп жана каада салтты карманышат. Айыл чарба тармагында ирилештирүү башталган. Кен компания эсебинен салык жана башка бюджеттик кирешелер кескин жогорулоодо жана жеке адамдардын кирешеси жогорулоодо. Кичи ишканалар бар Айылдарда мал чарба продукцияларынан эт, жүн, сүт өндүрүлөт, картошка, алма-өрүк мөмөсү кеңири сатылат. Дотациядан чыккан айыл өкмөт.	Жайкы мезгилде сугат суусунун тартыштыгы Калктын орточо билим денгээли төмөн, мектепте күчтүү мугалимдер жетишпейт. Жогорку квалификациялуу инженер, техника билимдүүлөр аз. Балдар бакчалары жетишпейт. Социалдык объектилердин абалы начар, эскилиги жеткен. Интернет байланыштарынын, кабелдик телефон линияларынын жетишсиз. Материалдык-техникалык базасы бар бай жеке ишкерлер аз, ишкердүүлүк өнүккөн эмес. Өндүрүш ишканалар жокко эсе Кредиттик мекемелер менен иш жүргүзүү маданияты өнүккөн эмес. Сапаттуу урөн, асыл тукум чарбалары начар. Курчап турган чөйрөгө мониторинг жүргүзүлбөйт. Инвесторлордун аздыгы
Мүмкүнчүлүктөр	**Коркунучтар**
Обьектин муниципалдык менчикте болуусу Жумушчу күчтөрдүн болушу Өздук салымдын болушу Спонсорлордун финансылык жактан колдоосу шагыл таштын, карьердин болушу Инвесторлорду алтын, жез ж.б. кен чыккан жерлерге тартуу.	Жумушчу күчтөрүнүн башка өлкөлөргө миграцияланышы Эмгек акынын төмөн болушу Медициналык мекемелерге кадрлардын жана зарыл жабдуулардын жоктугу

Өнүктүрүү саясат институту, АРИС, Хельветас жана башка өнөктөштүктөр менен иштешүүдөгү мүмкүнчүлүктөр. «Кумтор Голд» компаниясы жана Ысык-Көл өнүктүрүү фондусу менен кызматташуу. Жумушчу күчүнүн болушу Элдин ынтымагы	Казып алуулар экологияга терс таасири этиши мүмкүн. Жумушсуздуктун көп болушу.

1.2. Жети-Өгүз ААнын СЭӨПнын ишке ашыруу боюнча иш-аракеттер Планы

	Иш-чаранын сүрөттөлүшү	Жооптуу жана катышуучулар	Ишке ашыруу мөөнөттөрү	Баасы (миң сом)	Каржылоо булактары / ресурстар	Мониторинг белгилери (I жарым жылдык)	Мониторинг белгилери (II жарым жылдык)
1.	**Калк**						
1.	Жети-Өгүз айыл аймагындагы аз камсыз жарандарды коомдук пайдалуу жумуштарга тартуу менен аларга жумуш ордуна азык-түлүк менен камсыз кылуу долбоорлорун ишке ашыруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, соц. кызматкер, калкты жумуш менен камсыз кылуу бөлүмү	2024-2025-ж	800,0	БУУнун “Азык-түлүк долбоору”	Июнь 25 аз камсыз болгон жарандар азык түлүк алышты	Август 35 аз камсыз болгон жарандар азык түлүк азыктарын алышат
2.	Чырак айылындагы курамында күмүштүн элементтери бар артезиан таза суусун идиштерге куюп чыгаруучу ишкана ачууга көмөктөшүү, ишкана ачып элге жумуш ордун түзүү, айыл тургундарынын муктаждыктарын чечүү. Айыл тургундары жумуш орду менен камсыз болушат, айыл өкмөтүнүн бюджетине кошумча каржы түшөт	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, айылдын депутаттары, айыл башчы	2025-2027-ж	Инвестор 10000,0	Инвесторлор	Июнь жеке ишкер же инвесторду табуу	Декабрь иш кагаздарын даярдоо

3.	Ырдык айылындагы 140 орундуу бала бакчаны ишке киргизүү менен жумуш орундарын түзүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы Райондук билим берүү бөлүмү	2024-2025-ж	109000,0	Республикалык бюджет 109000,0	Июнь Бала бакчанын катлованы казылды.	Декабрь Курулуш иштери улантылат
2.	**Кызматтар жана жергиликтүү инфраструктура**						
1.	Ак-Кочкор айылына 150 орундуу жаңы мектеп куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-2026-ж	83000,0	Республикалык бюджет 83000,0	Июнь Тендер ачылса мектептин курулушу башталат	Декабрь мектептин курулушу улантылат
2.	Жети-Өгүз айылынын борборуна (Байсеркеев көчөсү) “Бирназар”Бий ордосу - аксакалдар санжыра маданий борборун куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-2025-ж	15000,0	Эл мурасы КБ донордук каржат, жергиликтүү бюджет.	Июнь маданий борбор курулчу жер даярдалат	Декабрь курулушу бүтүп пайдаланууга берилет.
3.	Ак-Кочкор айылынын жаңы конушундагы жолдорго кум шагыл төгүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, айыл башчы	2024-2025-ж.	1000,0	жергиликтүү бюджет	Июнь Акча каражаты чечилсе иш башталат	Декабрь Көчөлөр түздөлөт
4.	Ак-Кочкор айылынын жаңы конушуна темир бетон электр мамыларын орнотуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, айыл башчы	2024-2025-ж	6000,0	жергиликтүү бюджет	Июнь Иш кагаздарын даярдоо	Декабрь электр

							мамылары орнотулат
5.	Жети-Өгүз айыл аймагына караштуу “Орто-Баз” МИнын сүт-товар фермасын оңдоо	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, өнүктүрүү фонду	2024-2025-ж	2000,0	Жергиликтү бюджет, өнүктүрүү фонду	Июнь	Декабрь
6.	Ак-Кочкор айылынын ички жолунун жээгине троутар салуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-2025-ж	3,7 млн	Жергиликтү бюджет	Июнь	Декабрь
7.	Ак-Кочкор айылына кичи футбол аянтчасын куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-2025-ж	3500,0	Демөөрчү	Июнь	Декабрь
8.	Ак-Кочкор айылына маданият үйүн салуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2027-ж	45000,0	Республикалык бюджет	Тиешелүү иш кагаздарын даярдоо	Долбоорлорун даярдоо
9.	Ырдык насостук станциясын куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-ж 220 га аянтка суу жеткирилет, 1 жумуш орунy түзүлөт	13000,0	Жергиликтү бюджет, өнүктүрүү фонду	Июнь	Декабрь
10.	Жети-Өгүз айыл аймагына бетон чыгаруучу заводун ачуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-ж	90000,0	Инвестициялык каражаттар	30 жумуш орунy түзүлөт, Жетиштүү көлөмдө сапаттуу	30 жумуш орунy түзүлөт

						курулуш материалдары даярдалат	
11.	Жети-Өгүз айыл аймагын Ак-Кочкор айылына кирпич заводун куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2027-ж	90000,0	Инвестиция лык каражаттар	70 жумуш оруну түзүлөт, Жетиштүү көлөмдө сапаттуу курулуш материалдары даярдалат	70 жумуш оруну түзүлөт
12.	Жети-Өгүз айыл аймагындагы “Ынтымак-Сервис” ишканасын кеңейтүү, кошумча курулуш ангарын салуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2026-ж	22000,0	Инвестиция лык каражаттар	25 жаңы жумуш оруну түзүлөт. Темир-бетон материалдарын өндүрүү көлөмү көбөйтүлөт	25 жаңы жумуш оруну түзүлөт
13.	Жети-Өгүз айыл аймагынын Кабак айылына “Кой-Сары этнокомплексин” тиейлөө базасын куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-ж	34000,0	Инвестиция лык каражаттард ын, донордук каражаттард ын эсебинен	Долбоору даяр 10 жумуш оруну түзүлөт Туристтерди тейлөөгө шарттар түзүлөт	Долбоору даяр. 10 жумуш оруну түзүлөт.

14.	Ак-Кочкор айылына мектеп куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-2026-ж	83000,0	Республикалык бюджет	150 орундуу мектеп курулат	150 орундуу мектеп курулат
15.	Кытай айылына мектеп куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-2025-ж	47000,0	Ысык-Көл облустук өнүктүрүү фонду	150 орундуу мектеп курулат	150 орундуу мектеп курулат
16.	Кабак айылындагы мектептин курулушун аяктоо	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-ж.	50000,0	Ысык-Көл облустук өнүктүрүү фонду	200 орундуу мектеп курулат	200 орундуу мектеп курулат
17.	Кабак айылына бала бакча куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2027-ж	96000,0	Республикалык бюджет	100 орундуу бала бакчанын долбоору даяр	100 орундуу бала бакчанын долбоору даяр
18.	Кабак айылына спорт комплекс курууга жер тилкесин сатып алуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, айыл башчы	2027-ж 1-квартал	1000,0	Жергиликтүү бюджет жана донорлор	Коомдук угуу өткөрүү	2026-жылы долбоору даярдалат.
19.	Кабак айылынын ичиндеги 2,8 км жолго асфальт төшөө	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, айыл башчы	2025-ж	25000,0	КРнын транспорт министрлиги, ДЭП-35 ишканасы	Айыл өкмөтү тарабынан КРнын транспорт министрлигине кайрылуулар жөнөтүлөт	КРнын транспорт министрлигинин титулуна киргизүү керек

20.	Ырдык айылына бала бакча куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-2026-ж	109000,0	Республикалык бюджет	140 орундуу бала бакча курулат	140 орундуу бала бакча курулат
21.	Жон-Булак айылына бала бакча куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2026-ж	65000,0	Республикалык бюджет	100 орундуу бала бакча курулат	100 орундуу бала бакча курулат
22.	Чырак айылына бала бакча куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2026-2027-ж	95000,0	Республикалык бюджет	100 орундуу бала бакчанын долбоору даяр	100 орундуу бала бакчанын долбоору даяр
23.	Желе-Дөбө айылындагы бала бакчанын курулушун аяктоо	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2027-ж	42000,0	Ысык-Көл облустук өнүктүрүү фонду	Июнь бала бакчанын курулушун улантуу	Декабрь бала бакча курулушун улантуу
24.	Желе-Дөбө менен Жети-Өгүз айылдарын бириктирген 2300 метр авто унаа жолуна асфальт төшөө керек	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, айыл башчы ДЭП-35	2025-2026-ж	20000,0	Республикалык бюджет	Айыл өкмөтү тарабынан КРнын транспорт министрлигине кайрылуулар жөнөтүлөт	КРнын транспорт министрлигинин титулуна киргизүү керек
25.	Жети-Өгүз айылына бала бакча куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2026-ж	50000,0	Республикалык бюджет	100 бала бакча курулат	100 орунду бала бакча курулат

26.	Жон-Булак айылына маданият үйүн куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2029-ж	40000,0	Республикалык бюджет	Маданий ийримдер ачылат	Маданий ийримдер ачылат
27.	Балтабай айылына маданият үйүн куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2029-ж	40000,0	Республикалык бюджет	Маданий ийримдер ачылат	Маданий ийримдер ачылат
28.	Кабак айылына маданият үйүн куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2029-ж	40000,0	Республикалык бюджет	Маданий ийримдер ачылат	Маданий ийримдер ачылат
29.	Кытай айылына ФАПтын имаратын куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2026-ж	4000,0	Донордук каражаттар	Тейлөө жакшыртылат	Тейлөө жакшыртылат
30.	Конкин айылына ФАПтын имаратын куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2026-ж	4000,0	Донордук каражаттар	Тейлөө жакшыртылат	Тейлөө жакшыртылат
31.	Чырак айылына ФАПтын имаратын куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2026-ж	4000,0	Донордук каражаттар	Тейлөө жакшыртылат	Тейлөө жакшыртылат
32.	Чырак айылына бала бакча куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2027-ж.	95000,0	Республикалык бюджет	Июнь 100 орундуу бала бакчаны куруу боюнча	Декабрь Каржы булактарын тартуу

						кайрылууларды жөнөтүү	
33.	Эсен Сартов жана Бектурган көчөлөрүнө жөө адамдар басуучу тротуар салуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2027-ж.	1300,0	Жергиликтүү бюджеттен	Июнь Тиешелүү иш кагаздарын даярдоо	Декабрь Иш кагаздарын бүтүрүү
34.	Ичке-Булуң айылына ФАПтын имаратын куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2026-ж	4000,0	Донордук каражаттар	Тейлөө жакшыртылат	Тейлөө жакшыртылат
35.	Жети-Өгүз айыл аймагына караштуу Телти-Кой-Сары автоунаа жолуна асфальт төшөө	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, ДЭП-35 жол тейлөө мекемеси	2024-ж	35000,0	Республикалык бюджет	3,5 км. аралыкка асфальт төшөлөт	3,5 км. аралыкка асфальт төшөлөт
36.	Ырдык коктусуна электр энергиясын тартуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы РМА, өнүктүрүү фонду,	2024-2025-ж	4000,0	Жергиликтүү бюджет, фонддун каражаттары	5 км. аралыкка электр энергиясы жеткирилет	5 км. аралыкка электр энергиясы жеткирилет
37.	Ырдык айылындагы таза суу системасына чыпкалоочу тосмо куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-2025-ж	10000,0	Донордук каражаттар	3200 киши сапаттуу таза суу менен камсыздалат	3200 киши сапаттуу таза суу менен камсыздалат

38.	Жон-Булак айылынын таза суу системасынын курулушун аяктоо	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-2026-ж	113000,0	Республикалык бюджет	2200 киши таза суу менен камсыз болот	2200 киши таза суу менен камсыз болот
39.	Жети-Өгүз айыл аймагына туристтик жол көрсөткүчтөрдү орнотуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-ж	200,0	Донордук каражаттардын эсебинен	Ырдык айылындагы туристтик жайларга көрсөткүчтөр коюлат	Ырдык айылындагы туристтик жайларга көрсөткүчтөр коюлат
40.	Жети-Өгүз айыл аймагына аркан жолун куруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-2026-ж	5000,0	Донордук каражаттардын эсебинен, өнүктүрүү фонду	800 метр аралыкка аркан жол курулат	800 метр аралыкка аркан жол курулат
41.	Глемпинг куруу (Жети-Өгүз, Чоң-Кызыл-Суу, Жууку, Барскоон капчыгайлары)	Тиешелүү айыл өкмөттөрүнүн башчылары	2024-2025-ж.	-	Өздүк каражаттар, инвестициялык каражаттар	Глемпинг куруу боюнча долбоор даярдалат	Глемпинг курулат
42.	Көк-Жайык жайлоосунун 200 га жер аянтын коруу	Райондук токой чарбасы, Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-ж	500,0	Жергиликтүү бюджет, жеке ишкерлердин каражаттары	200 га аянт корулду	Дагы 200 га аянт коруу керек

43.	Кабак, Чырак айылдарынын борбордук көчөсүнүн тротуарын капиталдык ремонттон өткөрүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, ДЭП-35 жол тейлөө мекемеси	2025-2027-ж	25000,0	Республикалык бюджет, башка долбоорлор		
44.	Богатыровка айылынын жашоочуларын таза суу менен камсыздоо.	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, айыл башчы	2025-2027-ж	60000,0	Дүйнөлүк банктын каржылоосу. Корея өлкөсүнүн "KFHI" кайрымдуулук фонду	Тиешелүү иш кагаздарын сметалдарын даярдоо	Тиешелүү иш кагаздарын сметалдарын даярдоо
45.	Богатыровка айылынын борбордук көчөсүнө асфальт төшөө. 2,5 км жол	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, айыл башчы ДЭП-35 ишканасы	2025-2027-ж	28000,0	Жергиликтүү бюджет, донорлор	Тиешелүү иш кагаздарын сметалдарын даярдоо	Тиешелүү иш кагаздарын сметалдарын даярдоо
3.	**Экономикалык өнүгүү**						
1.	Көк-Жайык жайлоосуна чакан ГЭС куруу	Айылдык кеңеш, айыл өкмөтү, инвестор	2024-2026-ж		"Бишкек Строй конструкция" ЖЧК	июнь	декабрь
2.	Кытай айылына тигүү цехтерин ачууга көмөктөшүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-2025-ж	600,0	Жергиликтүү бюджет Донорлор	Июнь	Декабрь

3.	Логистикалык борбор (жашылча-жемиштерди, сактоо, тоңдуруу) ачуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, инвестор	2026-2027-ж	4 800,0	Инвестор	Июнь	Декабрь
4.	Энергияны үнөмдөөчү как ж.б. азыктарды кургатуучу кичи цех ачуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, жеке ишкерлер	2025-202-ж	950,0	Долбоор Жеке ишкер	Июнь	Декабрь
5.	Күнөсканаларды ачууга көмөктөшүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, жеке ишкерлер	2025-2027-ж	950,0	Долбоор Жеке ишкер	Июнь	Декабрь
6.	Этти кайра иштетүүчү цехтерди ачууга көмөктөшүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, жеке ишкерлер	2025-2027-ж	2 500,0	Долбоор Жеке ишкер	Июнь	Декабрь
7.	Жарым фабрикаттарды дайындоочу кичи цех ачууга көмөктөшүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, жеке ишкерлер	2025-2027-ж	1 800,0	Долбоор Жеке ишкер	Июнь	Декабрь
8.	Сүттү кайра иштетүүчү завод ачууга көмөктөшүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, жеке ишкерлер	2027-2027-ж	32 000,0	Инвестор	Июнь	Декабрь
9.	Айылдарда тоок фермасын ачууга көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, жеке ишкер	2025-2027-ж	800,0	Долбоор Жеке ишкер	Июнь	Декабрь

10.	Асыл тукум малдарды көбөйтүүгө көмөктөшүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, жеке ишкер	2025-2026-ж	500,0	Долбоор Жеке ишкер	Июнь	Декабрь
11.	Балык өндүрүү боюнча фермердик чарбалардын түзүлүүсүнө көмөктөшүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, Райондук айыл чарба башкармалыгы, жеке ишкер	2024-2027-ж	1 000,0	Жеке ишкер	Июнь	Декабрь
12.	Жети-Өгүз айылынын борборуна курула турчу (Байсеркеев көчөсү) “Бирназар”Бий ордосу - аксакалдар санжыра маданий борборуна туристтик маалымат борборун ачуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, Айыл башчы	2025-ж	100,0	Жети-Өгүз айыл өкмөтү	Июнь	Декабрь Даярдыктар көрүлөт
4.	**Инклюзивдик өнүгүү**						
1.	Аз камсыз үй-бүлөлөргө ишкерлик менен алектенүүгө көмөктөшү менен жакырчылыктан чыгаруу	Айыл өкмөтү, соц.кызматкерлер, социалдык коргоо бөлүмү	2024-ж	3 000,5	Республикалык бюджет	Июнь	Декабрь
2.	Жалгыз бой кары адамдарга кам көрүү (отун, көмүр таратуу)	Айыл өкмөтү, соц.кызматкерлер, демөөрчүлө	2024-2027-ж	-	Демөөрчүлөр	Июнь	Декабрь
3.	Калктын аярлуу топторуна муктаждыгына жараша материалдык колдоо көргөзүү	Айыл өкмөтү, соц.кызматкерлер	2024-2027-ж	2 500,0	Жергиликтүү бюджет	Июнь	Декабрь
4.	БУУнун Азык түлүк программасынын	Айыл өкмөтү, айыл башчысы, райондук	2024-ж	800,0	БУУнун “Жумуш ордуна азык-	Июнь	Декабрь

	“Жумуш ордуна азык-түлүк” долбоорун ишке ашыруу менен жумушсуздарды коомдук иштерге тартуу	калкты жумуш менен камсыз кылуу бөлүмү			түлүк” долбоору	Тамак аш азыктарын алышты	
5.	Айыл аймакта зордук зомбулукту алдын алуу	Айыл өкмөтү, соц кызматкерлер	2024-2027-ж	75,0	Жергиликтү ү бюджет	Июнь	Декабрь
6.	Аз камсыз үй-бүлөлөрдү социалдык турак-жай менен камсыз кылуу	Айыл өкмөтү, соц. кызматкерлер	2024-2027-ж	-	Мамлекетти к ипотекалык компаниясы	Июнь	Декабрь
7.	Аялдардын ишмердүүлүгүн колдоо багытында иш алып баруу	Айыл өкмөтү, соц. кызматкерлер	2025-2026-ж	70,0	Долбоор	Июнь	Декабрь
8.	Жумушсуздукту кыскартуу максатында кыска мөөнөттөгү кесиптик окууларга тартуу	Айыл өкмөтү, соц кызматкерлер, калкты жумуш менен камсыздоо бөлүмү	2025-2026-ж	60,0	Долбоор	Июнь	Декабрь
5.	**Мейкиндик**						
1.	Ак-Кочкор айылына тиешелүү жайыт тилкелерине, тоо беттерине көп жылдык чөптөрдүн үрөнүн себүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, айыл башчы	2024-2027-ж	1000,0	Айыл чарба министрлиги	Июнь тапшырык берүү	Декабрь Чөптүн үрөндөрүн алуу
2.	Жети-Өгүз айылынын Д.Иманов атындагы орто мектебине тиешелүү жер аянтына бала бакча куруу үчүн мамлекетик актысын алуу, тиешелүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, Жер адиси	2026-2027-ж	-	жергиликтүү бюджет	Июнь Иш кагаздарын даярдоо	Декабрь Иш кагаздарын

	иш кагаздарын бүтүрүү 0,50 га жер тилкеси						даярдап бүтүү
3.	Чырак айылындагы мурунку малды бордоп семиртүүчү комплекстин ордуна 12 га жер аянтына Мамлекеттик Ипотекалык Компания аркылуу көп кабаттуу турак-жайларды куруу үчүн райондук мамлекеттик администрациясына сунуш берүү.	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, жер адиси	2025-2027-ж	Мамлекеттик Ипотекалык Компаниясынын каражаты	Республикалык бюджет КРнын МИК	Июнь РМАсына гос актынын көчүрмөсү берилди	Декабрь
4.	Жети-Өгүз-Курорт, Чырак, Кабак, айылдарындагы жарандардын мурда салып алган турак-жайларынын убагында бүтпөй калган иш кагаздарын жер мунапысынын негизинде мыйзамдаштырып берүү.	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы жер адиси, райондогу тийиштүү мамлекеттик органдар	2024-ж	150 000	Жергиликтүү бюджет	Июнь	Декабрь
5.	Кабак, Чырак, Липенка айылдарындагы насостук станциялардын иштен чыккан тетиктерин алмаштыруу, кошумча агрегаттарын ишке киргизүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2025-ж	5000,0	Жергиликтүү бюджет	Июнь Мониторинг жүргүзүү	Декабрь Тетиктерин алуу, жазгы сугатка даярдык көрүү
6.	Чырак айылындагы Кой-Сары тилкелериндеги эски скважианаларды калыбына келтирүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, райондук СПА айыл башчы	2025-ж				

7.	Чырак айылындагы мурунку малды бордоп семиртүүчү комплекстин ГКОЖивПром аймагындагы 1,1 га муцниципалдык жерге заманбап спорттук стадионун куруу.	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, айыл башчы	2025-2027-ж	10000,0	Донорлордун каражаты	Жери даяр. Жаштарды спортко тартууда жакшы ыңгайлуу шарт түзүлөт, айылдын инфраструктурасы жакшырат.	Келечек муундар үчүн туруктуу спорттук жай болот
6.	**<u>Айлана-чөйрө</u>**						
1.	Жети-Өгүз Курорт, Ак-Кочкор, Желе-Дөбө, Чырак айылдарынын жанынан жана Жети-Өгүз айылынын түштүк тарабындагы жаңы конуштагы үйлөр, жер тилкелерге жакын агып өткөн Жети-Өгүз суусунун жээктерин бекемдөө, суунун нугун буруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, Жети-Өгүз райондук өзгөчө кырдаалдар бөлүмү	Дайыма көзөмөлгө алуу	1000,0	Жергиликтүү бюджет, Республикалык бюджет	Июнь	Декабрь
2.	Балыкчы-Бөкөнбаев-Каракол авто унаа жолу менен Чырак айылынын (бурула бериштеги) Ишеев Шарше көчөсүнүн кесилишине чоң көпүрө салуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, Чырак айылынын айыл башчысы	2024-2025-ж	9200,0	“Глобус Бетон” ЖЧК. Жеке ишкер	Июнь Тиешелүү иш кагаздарын даярдоо	Декабрь Курулушун бүтүрүү
3.	Айыл аймактын жашоочуларынын өмүрүн суудан,селден жана башка жаратылыш кырсыктарынан сактоо иштерин уюштуруу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, Жети-Өгүз райондук өзгөчө кырдаалдар бөлүмү	2024-2025-ж	60 000, 0	Жергиликтүү бюджет	Июнь Иштер улантылат	Декабрь Иштер улантылат

4.	Айыл аймакта өрт коопсузудун алдын алуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтү, Жети-Өгүз райондук өзгөчө кырдаалдар бөлүмү	2024-2025-ж	50 000,0	Жергиликтү бюджет	Июнь	Декабрь
5.	Айыл аймакта өзгөчө кырдаалдарды алдын-алуу боюнча окуу, машыгууларды өткөрүү	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, Жети-Өгүз райондук өзгөчө кырдаалдар бөлүмү	2024-2025-ж	50 000, 0	Жергиликтү бюджет	Июнь	Декабрь
6.	Жети-Өгүз айыл аймагында кара тумоону алдын алуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, ЖРЖДПБ, ЖОААМСЭКБ	2024-2025-ж	500,0	Жергиликтү бюджет	Июнь	Декабрь
7.	Айыл аймакта сибирь жарасын алдын-алуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы, Жети-Өгүз райондук ветеринардык башкармалыгы, РЖДПБ, ЖОААСЭКБ	2024-2025-ж	1000, 0	Жергиликтү бюджет	Июнь	Декабрь
8.	Жети-Өгүз айылынын төш жак бетке Беккари чуңкурун салуу	Жети-Өгүз айыл өкмөтүнүн башчысы	2024-2025-ж	1000,0	Жергиликтү бюджет	Июнь	Декабрь
9.	Жети-Өгүз Санаториясына тиешелүү саркынды сууларды тазалоочу курулманы реконструкциялоого көмөктөшүү	Кыргыз Республикасынын Президентинин иш башкармалыгы, Жети-Өгүз айыл өкмөтү, КПФ	2025-202-ж	5000,0	Республикалык бюджет	Июнь реконструкция иштери башталат.	Декабрь реконструкция иштери жүргүзүлөт.

Жети-Өгүз айыл аймагынын айыл өкмөтүнүн башчысы **У.С.Докоев**

2024-2027-жылдарга карата Жети-Өгүз айыл аймагынын социалдык-экономикалык өнүгүү планын иштеп чыгууга жооптуу **А.С. Калыков**